

รายงานการศึกษา เรื่อง

การสร้างพลังสังคมด้านการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน
เพื่อความมั่นคงและป้องกันประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
(Communication in Emergency Situation as National Social Power)

กลุ่มความมั่นคงด้านการป้องกันประเทศ
หลักสูตรผู้นำพอเพียงเพื่อความมั่นคง (นพม.) รุ่นที่ 20
มูลนิธิคลังสมอง วปอ. เพื่อสังคม

คำนำ

ในยุคที่โลกเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทั้งภัยธรรมชาติ วิกฤตสาธารณสุข และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ การสร้างพลังสังคมด้านการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินจึงมีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงและการป้องกันประเทศ การมีระบบสื่อสารที่เชื่อมโยงทุกภาคส่วนและสร้างความเข้าใจร่วมกันในยามวิกฤต เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนและการรักษาความสงบสุขของชาติ ดังนั้นรายงานการศึกษานี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบสื่อสารในภาวะฉุกเฉินที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคมไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการอธิบายเหตุผลและความจำเป็นของการสร้างพลังสังคมด้านการสื่อสาร วิเคราะห์แนวทางและกลไกเชิงระบบที่เหมาะสม รวมถึงการออกแบบโมเดลปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของประเทศไทย

การศึกษานี้ได้รับแรงบันดาลใจจากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ที่ทรงเน้นถึง "การสื่อสารที่รวดเร็ว เป็นเอกภาพ และน่าเชื่อถือ" และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบแนวคิดหลัก โดยเฉพาะหลักการพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน บนเงื่อนไขของความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบระบบสื่อสารที่ยั่งยืนและเหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ โดยเนื้อหาของรายงานฉบับนี้ประกอบด้วยการวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาสำคัญที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ การวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์โดยใช้เครื่องมือ SWOT/TOWS เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามในการพัฒนาระบบสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน และที่สำคัญคือการนำเสนอ "โมเดล CEE – Citizen Execution Eco-system" ซึ่งเป็นกลไกปฏิบัติที่ออกแบบมาเพื่อเชื่อมโยงการทำงานระหว่างรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และประชาชนให้เป็นระบบเดียวกัน

การศึกษานี้มุ่งหวังให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ผ่านการพัฒนาาระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายที่ชัดเจน เครื่องมือปฏิบัติการที่สามารถนำไปใช้ได้จริง และตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่วัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับชาติ เพื่อให้ประเทศไทยมีความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถรักษาความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติไว้ได้อย่างยั่งยืน

คณะนักศึกษามุมนักหัวขวาน

กลุ่มความมั่นคงด้านการป้องกันประเทศ

หลักสูตรผู้นำพอเพียงเพื่อความมั่นคง (นพม.) รุ่นที่ 20

กันยายน 2568

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญภาพ	ง
บทที่ 1	1
บทนำ	1
1.1 ที่มาความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
บทที่ 2	9
แนวคิด ทฤษฎี และตัวอย่างกรณีศึกษาในต่างประเทศ	9
2.1 แนวคิดในการจัดระบบการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินของไทย	9
2.2 การสังเคราะห์กรอบแนวคิด	10
2.3 ทฤษฎีทางการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษา	11
2.4 ตัวอย่างกรณีศึกษาในต่างประเทศ	12
บทที่ 3	17
การวิเคราะห์แนวทางการจัดระบบการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินของไทย	17
3.1 สถานการณ์และปัญหาการสื่อสารฉุกเฉินของไทย	17
3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก SWOT Analysis และ TOWS Matrix	18
3.3 การวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์: กรอบ Ends–Ways–Means	20
3.4 โมเดลปฏิบัติการ: Citizen Execution Eco-system (CEE)	22
3.5 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) และตัวชี้วัด (KPIs)	26
บทที่ 4	29
การเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	29
บทที่ 5	32
สรุปและข้อเสนอแนะ	32
5.1 สรุปผลการศึกษา	32
5.2 ข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Recommendations)	32
5.3 ข้อเสนอแนะเชิงระบบ (Strategic Recommendations)	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารอ้างอิง	36
ภาคผนวก	38
ภาคผนวก ก รายชื่ออาจารย์และผู้จัดทำ	38
ภาคผนวก ข ภาพการทำงานในหมุ่นกหัวขวาน	39

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1: พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงฉายกับพระเจ้าซาร์นิโคลาสที่ 2 แห่งรัสเซียเมื่อเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรก พ.ศ. 2440	2
ภาพที่ 2 : กมลรัตน์ พลเศรษฐเลิศ เจ้าของร้านสะดวกซื้อ 7-11 ภายใน ปิ๊มน้ำมัน ปตท. จังหวัดศรีสะเกษ	4
ภาพที่ 3 : กฤษกร งามเลิศฤทัย ผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์น้ำท่วมและโคลนถล่ม จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2567	5
ภาพที่ 4 : J-Alert ระบบเตือนภัยพิบัติของญี่ปุ่น	13
ภาพที่ 5 : เอกสาร ADP 3-13: Information (2023) ของกองทัพบกสหรัฐอเมริกา	14
ภาพที่ 6 : ผลสำรวจข่าวปลอมปี 2023 ในได้หวัน	15
ภาพที่ 7 : ภาพวิเคราะห์ SWOT Analysis	19
ภาพที่ 8 : ภาพวิเคราะห์ TOWS Matrix	20
ภาพที่ 9 : Sandbox – C E E Model	28
ภาพที่ 10 : 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	29

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาความสำคัญของปัญหา

โลกในศตวรรษที่ 21 เผชิญหน้ากับพลวัตที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เหตุการณ์ที่ก่อให้เกิด "สถานการณ์ฉุกเฉิน" ไม่ว่าจะเป็นภัยธรรมชาติ ภัยด้านสาธารณสุข ความไม่สงบทางการเมือง หรือภัยคุกคามรูปแบบใหม่อย่างการโจมตีทางไซเบอร์และการแพร่กระจายของข่าวสารปลอม มีแนวโน้มของอัตราการเกิดที่ถี่ขึ้น รุนแรงมากยิ่งขึ้น และส่งผลกระทบต่อวงกว้างมากขึ้น ซึ่งความท้าทายเหล่านี้สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าระบบการสื่อสารได้ก้าวข้ามจากการเป็นเพียง "เครื่องมือสนับสนุน" ไปสู่การเป็น "ปัจจัยชี้ขาด" ของความสามารถในการจัดการวิกฤตและการรักษาเสถียรภาพของสังคมโดยรวม โดยในสถานการณ์ฉุกเฉิน เวลา คือ ทรัพยากรที่มีค่าที่สุด ดังนั้น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสามารถลดความสูญเสียได้อย่างมีนัยสำคัญ เพราะช่วยให้ข้อมูลที่มีถูกต้องและได้รับการยืนยันแล้วถูกส่งไปถึงผู้มีอำนาจ ในการตัดสินใจได้อย่างทันท่วงที ขณะเดียวกันยังเป็นกลไกในการควบคุมอารมณ์สาธารณะ ลดความตื่นตระหนก และสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน เพราะฉะนั้น พลังการสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังอย่างยิ่งในการกำหนดทิศทางของแต่ละประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ในทางประวัติศาสตร์ การสื่อสารไม่ใช่เพียงการส่งต่อข้อมูล แต่ยังสามารถสร้าง "เรื่องเล่า" ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย สร้างเอกภาพในสังคม หรือแม้แต่เปลี่ยนสมดุลทางอำนาจระหว่างประเทศ ในที่นี้ขอยกตัวอย่างกรณีศึกษาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เป็นตัวอย่างเชิงบวกที่สะท้อนให้เห็นถึงศิลปะแห่งการสื่อสารเชิงการทูตในยุคที่สยามกำลังเผชิญแรงกดดันจากมหาอำนาจอาณานิคมอย่างอังกฤษและฝรั่งเศส ซึ่งพระองค์ทรงเลือกใช้การสื่อสารผ่าน "ภาพลักษณ์และการทูตเชิงสัญลักษณ์" โดยการเสด็จเยือนรัสเซียและประเทศยุโรปหลายประเทศ การเดินทางครั้งนั้นไม่ได้เป็นเพียงการสร้างสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐเท่านั้น แต่ยังเป็น "การส่งสารทางการเมือง" ไปยังประชาคมโลกว่าสยาม คือ ประเทศที่มีความศิวิไลซ์และสมควรได้รับการยอมรับในฐานะรัฐเอกราช หนังสือพิมพ์และสื่อยุโรปได้เผยแพร่ภาพและเรื่องราวของพระองค์อย่างแพร่หลาย สร้างภาพลักษณ์ที่ทำให้สยามมิใช่ดินแดนล้าหลัง หากแต่เป็นชาติที่ทันสมัยและควรได้รับเกียรติบนเวทีโลก ผลจากการสื่อสารนี้ทำให้สยามสามารถรักษาเอกราชไว้ได้ท่ามกลางการล่าอาณานิคมอย่างเข้มข้น นับเป็นการใช้พลังการสื่อสารในเชิงการทูตที่พลิกชะตาของชาติอย่างแท้จริง

ภาพที่ 1 : พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงฉายกับพระเจ้าซาร์นิโคลัสที่ 2 แห่งรัสเซีย
เมื่อเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรก พ.ศ. 2440
ที่มา: โรม บุนนาค, ความสัมพันธ์ของ ร.๕ กับราชวงศ์รัสเซียเกินกว่าที่คิด พระราชชนนีพระเจ้าซาร์
รับ ร.๕ เป็นพระราชโอรส, 2565.

ในทางกลับกัน สงครามเวียดนามได้สะท้อนถึงพลังของการสื่อสารที่ซับซ้อนและสองด้าน ผังเวียดนามเหนือใช้การสื่อสารเพื่อสร้างวาทกรรมแห่งการปกป้องชาติและอิสรภาพ ปลูกกระตุ้นให้ประชาชนเข้าร่วมการต่อสู้กับมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาได้อย่างแข็งแกร่ง การสื่อสารในลักษณะนี้ เสริมสร้างเอกภาพภายในชาติและกลายเป็นพลังที่ทำให้เวียดนามสามารถต้านทานได้ยาวนาน อย่างไรก็ตาม ในอีกฟากหนึ่งของโลกการสื่อสารกลับสร้างผลตรงข้าม เมื่อภาพข่าวความสูญเสียของทหารอเมริกันและพลเรือนเวียดนามปรากฏต่อสายตาประชาชนในสหรัฐอเมริกา สื่อมวลชนได้ถ่ายทอดภาพที่สะท้อนความโหดร้ายและต้นทุนมหาศาลของสงคราม ผลคือสังคมอเมริกันเกิดกระแสต่อต้านสงครามอย่างรุนแรง กดดันให้รัฐบาลต้องเปลี่ยนท่าทีและในที่สุดยอมถอนทหารออกจากเวียดนาม โดยทั้งสองกรณีศึกษาแสดงให้เห็นว่า พลังการสื่อสารสามารถเป็นทั้ง “โล่ป้องกัน” และ “ดาบทำลาย” ได้ในเวลาเดียวกัน ซึ่งหากถูกออกแบบและใช้ในเชิงบวกก็สามารถสร้างความชอบธรรม เสริมความแข็งแกร่ง และรักษา เอกราชของชาติ แต่หากการสื่อสารสะท้อนผลกระทบเชิงลบ โดยขาดการจัดการก็อาจกลายเป็นแรงกดดันที่ทำลายความชอบธรรมของรัฐเอง ดังนั้น บทเรียนจากอดีตจึงเป็นสิ่งที่ตอกย้ำว่า การสื่อสารในภาวะฉุกเฉินไม่ควรถูกมองเพียงในมิติเทคนิคหรือเครื่องมือ แต่ควรถูกมองในฐานะยุทธศาสตร์ที่มีพลังในการกำหนดชะตากรรมของชาติและประชาชนอย่างแท้จริง

ปัจจุบันสถานการณ์ของประเทศไทยในบริบทของความเปราะบางและความท้าทายด้านความมั่นคงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ โดยการที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีความเปราะบางต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งอุทกภัย ภัยพิบัติ ดินโคลนถล่ม รวมถึงโรคระบาดเขตร้อน นอกจากนี้ ยังมีความท้าทายด้านความมั่นคง เช่น ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดน ความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ และปัญหาอาชญากรรมรุนแรงในที่สาธารณะ ปรากฏการณ์เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องมีระบบการสื่อสารที่สามารถทำงานได้ภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินและมีความน่าเชื่อถือสูงสุด โดยจากการที่ได้ทบทวนถึงเหตุการณ์ฉุกเฉินที่ผ่านมา มักจะพบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ “ความล่าช้าและความไม่เป็นเอกภาพในการสื่อสาร” ยกตัวอย่างเช่น การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ห่างไกลที่ต้องรอการยืนยันข้อมูลหลายชั้น การที่หน่วยงานต่าง ๆ ใช้ช่องทางการสื่อสารที่ไม่เชื่อมโยงกัน รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ตรงกันจนสร้างความสับสนแก่ประชาชน สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงข้อบกพร่องด้านเทคนิค แต่เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อความมั่นคงในภาพรวมของประเทศ

กรณีศึกษา: ความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชา พ.ศ. 2568 เป็นหนึ่งในตัวอย่างสถานการณ์ฉุกเฉินที่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนถึงบทบาทและข้อจำกัดของการสื่อสาร กล่าวคือ ความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชาในช่วงปี 2568 ได้มีการปะทะทางทหารหลายครั้งตลอดแนวชายแดน ส่งผลให้มีการสูญเสียทั้งต่อกำลังพลและพลเรือน ตัวเลขที่ถูกรายงานระบุว่ามียุทธการเสียชีวิต 15 นาย และพลเรือนเสียชีวิตประมาณ 17 คน ขณะที่มีผู้บาดเจ็บทั้งทหารและพลเรือนจำนวนมาก ผลกระทบดังกล่าวนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงตัวเลขผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเท่านั้น แต่ยังคงลุกลามไปสู่มิติด้านมนุษยธรรมอย่าง

กว้างขวาง ประชาชนกว่า 278,000 คน หรือเกือบ 840,000 คน ได้รับผลกระทบโดยตรง ต้องอพยพออกจากพื้นที่เสี่ยง และกว่า 187,000 คนต้องอาศัยอยู่ในศูนย์พักพิงชั่วคราวในหลายจังหวัดชายแดน และในมิติทางสุขภาพจิต ผลกระทบยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยมีรายงานการคัดกรองพบว่าประชาชนกว่า 600 คนอยู่ในภาวะเครียดสูง ขณะเดียวกันโรงพยาบาลในพื้นที่ชายแดนถึง 20 แห่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ ในส่วนของผลสะท้อนทางเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน ก็ปรากฏชัดว่ารัฐบาลต้องใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อเยียวยาผู้เสียชีวิตและผู้ได้รับผลกระทบ รวมถึงการฟื้นฟูพื้นที่ 36 อำเภอ 238 ตำบล และกว่า 2,700 หมู่บ้านที่ถูกประกาศให้เป็นเขตภัยพิบัติ ซึ่งในที่นี้ขอยกตัวอย่างกรณีของ นางกมลรัตน์ พลเศรษฐเลิศ หนึ่งในผู้ประสบภัยจากสถานการณ์

ฉุกเฉินความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชา

ภาพที่ 2 : กมลรัตน์ พลเศรษฐเลิศ เจ้าของร้านสะดวกซื้อ 7-11

ภายใน ปั้มน้ำมัน ปตท. จังหวัดศรีสะเกษ

ที่มา: รายการแต่มีต่อ ททบ5 เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2568

นางกมลรัตน์ พลเศรษฐเลิศ เจ้าของร้านสะดวกซื้อ 7-11 ภายในปั้มน้ำมันปตท. บ้านฝือ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งได้รับความรุนแรงจากแรงระเบิดของจรวด BM-21 ที่ยิงข้ามแนวชายแดนมาจากฝั่งประเทศกัมพูชา เล่าว่า “ได้ยินเสียงระเบิดหลายลูกในเวลาไล่เลี่ยกันในจังหวะที่ลูกค้ากำลังใช้บริการ ทันทีเสียงตกลงหลังคา จับใจความได้ว่าสภาพน่าจะเลวร้าย เพราะแรงระเบิดสะท้อนทั้งร้านและมีเปลวไฟลุกขึ้น” และนางกมลรัตน์หวังว่าภาครัฐจะเร่งเยียวยาโดยคำนึงถึง "มิติด้านชีวิตและจิตใจ" ของผู้ที่สูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก และเรียกร้องให้มีการจัดการข้อมูลหรือคำวินิจฉัยเหตุการณ์ที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนและเจ้าของธุรกิจมีความมั่นใจว่าไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง

นอกจากปัญหาความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชา พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นหนึ่งในตัวอย่างสถานการณ์ฉุกเฉินที่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนถึงบทบาทและข้อจำกัดของการสื่อสาร ยังมีอีกหนึ่งตัวอย่างกรณีศึกษาในสถานการณ์ฉุกเฉิน ก็คือเมื่อครั้งน้ำท่วมและโคลนถล่มจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2567 โดยที่ได้มีการสัมภาษณ์ คุณกฤษฎิ์ งามเลิศฤทัย ผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์น้ำท่วมและโคลนถล่ม ซึ่งได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในครั้งนั้นว่า ไม่มีระบบการแจ้งเตือนภัย ทั้งน้ำและโคลนมาอย่างรวดเร็วโดยไม่สามารถป้องกันได้ ทำให้น้ำและโคลนพัดถล่มบ้านที่พักอาศัยรวมถึงรถของประชาชนที่จอดอยู่สร้างความเสียหายเป็นวงกว้างให้กับทั้งจังหวัดเชียงรายและจังหวัดใกล้เคียง

ภาพที่ 3 : กฤษฎิ์ งามเลิศฤทัย ผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์น้ำท่วมและโคลนถล่ม

จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2567

ที่มา: การลงพื้นที่สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2568

จากที่มาความสำคัญของปัญหาในข้างต้น ทำให้พบว่า “ความเปราะบางและความท้าทายด้านความมั่นคง” เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และการที่ประเทศจะมีความมั่นคงในสถานการณ์ฉุกเฉินได้นั้น สิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมาก ก็คือ “การสื่อสารที่ดีในสถานการณ์ฉุกเฉิน” ซึ่งเรื่องนี้ถือเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของการสื่อสารในภาวะฉุกเฉินของไทยมาอย่างยาวนาน โดยมีสาเหตุมาจากประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การขาดเอกภาพของข้อมูลและคำสั่ง หน่วยงานต่าง ๆ มักมีระบบและกระบวนการสื่อสารของตนเอง ทำให้เมื่อเกิดวิกฤต การประสานงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ข้อมูลบางครั้งซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกันเอง ส่งผลให้การตัดสินใจล่าช้า

2. การเข้าถึงระบบเตือนภัยที่ไม่ทั่วถึง พื้นที่ชนบทและพื้นที่ชายแดนจำนวนมากยังไม่สามารถเข้าถึง การสื่อสารแบบทันการณณ์ เช่น ระบบเตือนภัยผ่านมือถือหรือเครือข่ายสื่อสารดิจิทัล ทำให้ประชาชนในพื้นที่เหล่านี้ตกอยู่ในความเสี่ยงสูง

3. ความไม่พร้อมด้านระบบสื่อสารสำรอง แม้จะมีการใช้วิทยุสื่อสารหรือระบบดาวเทียม แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และขาดการบูรณาการกับโครงสร้างหลัก ส่งผลให้เมื่อระบบหลักล่ม การสื่อสารยังคงสะดุด

4. ข่าวดวงและข้อมูลบิดเบือน ในยุคดิจิทัล ข่าวลือแพร่กระจายได้รวดเร็วกว่าข้อมูลทางการ ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนเลือกเชื่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งบั่นทอนความน่าเชื่อถือของหน่วยงานรัฐ และอาจนำไปสู่การตัดสินใจผิดพลาดของประชาชน

5. ความไว้วางใจต่อภาพรัฐต่ำ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนที่เปราะบางอยู่แล้วยังถูกท้าทายมากขึ้นเมื่อประชาชนมองว่าข้อมูลจากภาครัฐไม่โปร่งใสหรือล่าช้า ความไม่ไว้วางใจนี้เป็นอุปสรรคต่อ การสร้างความร่วมมือในยามวิกฤต

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว การศึกษาเชิงวิชาการด้าน “การสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน” จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยสร้างความเข้าใจเชิงลึกในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

- วิธีการออกแบบระบบสื่อสารที่สามารถรับมือกับวิกฤตที่มีลักษณะซับซ้อนและคาดเดาไม่ได้
- การพัฒนากลไกสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลท่ามกลางสังคมที่เต็มไปด้วยข่าวดวง
- การประเมินผลกระทบทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองจากความล่าช้าในการสื่อสาร
- การบูรณาการแนวคิดด้านความมั่นคงมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสังคมศาสตร์เพื่อ

ออกแบบระบบที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

นอกจากมิติทางวิชาการแล้ว ประเด็นนี้ยังมีความจำเป็นในเชิงนโยบาย เพราะระบบสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นรากฐานที่เชื่อมโยงกับประสิทธิภาพของการป้องกันประเทศและการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยข้อเสนอเชิงนโยบายที่มุ่งยกระดับโครงสร้างการสื่อสาร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การลงทุนในเทคโนโลยีที่เหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาคนและการสร้างภูมิคุ้มกันทางข่าวสาร จะช่วยให้ประเทศสามารถรับมือกับวิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

งานวิชาการฉบับนี้จึงยืนยันว่า “การสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน” ไม่ใช่เรื่องของเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของ “ระบบสังคม-การเมือง-ความมั่นคง” ที่เชื่อมโยงกันอย่างแนบแน่น ดังนั้น การศึกษาเชิงลึกในประเด็นนี้จะช่วยปูพื้นฐานในการออกแบบนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ทำให้การสื่อสารของประเทศมีลักษณะรวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใส และสร้างความไว้วางใจแก่ประชาชน ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างความมั่นคงแห่งชาติในระยะยาว และทั้งหมดนี้จึงเป็นที่มา

ความสำคัญของปัญหาในประเด็นการศึกษาเรื่อง “การสร้างพลังสังคมด้านการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อความมั่นคงและป้องกันประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อสร้างองค์ความรู้และแนวทางเชิงปฏิบัติในการยกระดับระบบการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในระดับชาติ ระดับชุมชน และระดับบุคคล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) เพื่อวิเคราะห์และทำความเข้าใจปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการสื่อสารฉุกเฉินในประเทศไทย

- ศึกษาลักษณะความซ้ำซ้อนและความขาดเอกภาพของข้อมูลระหว่างหน่วยงานรัฐ ทหาร ตำรวจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ทำความเข้าใจปัญหาความล่าช้า ความไม่ครอบคลุม และการขาดระบบเตือนภัยที่ทันการณ์
- ประเมินบทบาทและข้อจำกัดของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูลในภาวะวิกฤต

2) เพื่อประเมินผลกระทบของการสื่อสารที่ล่าช้าหรือไม่เป็นเอกภาพต่อความสูญเสียในมิติต่าง ๆ

- มิติด้านชีวิตและสุขภาพ: การบาดเจ็บ การเสียชีวิต และความเครียดทางจิตใจของประชาชน
- มิติด้านเศรษฐกิจ: การหยุดชะงักของการค้า การเกษตร การท่องเที่ยว และต้นทุนการอพยพ
- มิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน: ความเสียหายต่อโรงพยาบาล โรงเรียน ถนน และระบบสาธารณูปโภค
- มิติด้านสังคมและการเมือง: การลดทอนความเชื่อมั่นต่อรัฐ การแพร่กระจายข่าวลือ และการเสื่อมถอยของทุนทางสังคม

3) เพื่อออกแบบแนวทางหรือโมเดลการสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

- เสนอ “โมเดลการสื่อสารที่มีเอกภาพ” (Unified Communication Model) ที่สามารถบูรณาการหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และประชาชน
- พัฒนาแนวคิด Citizen Execution Eco-system (CEE) ที่ประชาชนเป็นทั้งผู้รับข้อมูลและผู้ส่งสัญญาณเตือนภัย
- กำหนดขั้นตอนการไหลของข้อมูล (Information Flow) ที่ชัดเจน ครอบคลุมตั้งแต่การแจ้งเหตุ การตรวจสอบข้อมูล ไปจนถึงการสื่อสารสาธารณะ

4) เพื่อกำหนดมาตรการสร้างภูมิคุ้มกันทางข่าวสารและการเสริมความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ทางการ

- วิเคราะห์กลไกการแพร่กระจายของข่าวลวงและข่าวบิดเบือนในภาวะฉุกเฉิน
- เสนอระบบตรวจสอบและแก้ไขข่าวลวงแบบ Real-time โดยบูรณาการ AI และ Big Data

- สร้างแนวทางในการทำให้ประชาชน “เลือกเชื่อ” ข้อมูลจากภาครัฐมากกว่าข่าวลือ โดยอาศัยความโปร่งใส ความเร็ว และการมีส่วนร่วม
- 5) เพื่อเชื่อมโยงระบบการสื่อสารฉุกเฉินเข้ากับกรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ศึกษาว่าหลักการ “พอประมาณ มีเหตุผล ภูมิคุ้มกัน” และเงื่อนไข “ความรู้-คุณธรรม” สามารถประยุกต์ใช้กับการสื่อสารฉุกเฉินอย่างไร
 - เสนอการลงทุนในระบบสื่อสารที่สมดุล ไม่ฟุ่มเฟือย แต่มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อการลดความสูญเสีย
 - ยกระดับคุณธรรมและความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติและผู้นำชุมชนในการสื่อสารวิกฤต
- 6) เพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่นำไปใช้ได้จริง
- เสนอการจัดตั้ง National Strategic Communication Command (NSCC) เป็นหน่วยงานกลางด้านยุทธศาสตร์การสื่อสาร
 - กำหนดมาตรการกฎหมายเพื่อควบคุมข่าวลวงในยามวิกฤต ควบคู่กับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน
 - เสนอแนวทางการฝึกอบรมและสร้างเครือข่ายอาสาสมัครสื่อสารในระดับพื้นที่
 - กำหนดตัวชี้วัด (KPIs) ที่สามารถประเมินประสิทธิภาพของการสื่อสารฉุกเฉินได้จริง เช่น เวลาเฉลี่ยใน การแจ้งเตือน ความครอบคลุมของการเข้าถึงประชาชน และระดับความเชื่อมั่นต่อข้อมูลทางการ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และตัวอย่างกรณีศึกษาในต่างประเทศ

2.1 แนวคิดในการจัดระบบการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินของไทย

งานวิชาการนี้ใช้ กรอบแนวคิดบูรณาการ เพื่ออธิบาย “การสร้างพลังสังคมด้านการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อความมั่นคงและการป้องกันประเทศ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยเชื่อมโยงทฤษฎีและแนวปฏิบัติที่สำคัญในห้ามิติ ได้แก่ โครงสร้างการบัญชาการของรัฐ กระบวนการตัดสินใจของประชาชน การออกแบบสารและช่องทางสื่อสาร การจัดการข้อมูลและปรากฏการณ์อินโฟเดมิก และความยืดหยุ่นของชุมชน (community resilience) ซึ่งรายละเอียดของแนวคิดในการจัดระบบการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินของไทย มีดังต่อไปนี้

1) การสื่อสารความเสี่ยงในภาวะฉุกเฉิน (CERC)

กรอบ Crisis & Emergency Risk Communication (CERC) ของศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคสหรัฐฯ (CDC) เป็นต้นแบบสำคัญในการสื่อสารในยามวิกฤต หลักการสื่อสาร 6 ประการที่เสนอไว้คือ “รวดเร็ว ถูกต้อง น่าเชื่อถือ แสดงความเห็นใจ ชี้แนวทางปฏิบัติ และให้เกียรติ” พร้อมทั้งวงจรการสื่อสารที่สอดคล้องกับแต่ละช่วงของเหตุการณ์ ตั้งแต่ก่อนเกิดไปจนถึงการฟื้นฟูหลังวิกฤต แนวคิดนี้ได้รับการยอมรับและประยุกต์ใช้ทั่วโลกทั้งในสถานการณ์สาธารณสุขและภัยพิบัติอื่น ๆ

2) ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS/NIMS)

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน Incident Command System (ICS) ภายใต้กรอบ National Incident Management System (NIMS) ของ FEMA สหรัฐอเมริกา เป็นแนวทางมาตรฐานที่กำหนดโครงสร้างอำนาจ บทบาท และกระบวนการสื่อสารร่วมกันระหว่างหลายหน่วยงาน เพื่อสร้าง “ภาพสถานการณ์ร่วม” และ “เอกภาพการบัญชาการ” (Unified Command) ในยามวิกฤต

3) แบบจำลองการตัดสินใจเชิงป้องกันของประชาชน (PADM)

Protective Action Decision Model (PADM) อธิบายว่าการตัดสินใจของประชาชนในภาวะฉุกเฉิน เช่น การอพยพหรือการหลบภัย เกิดจากกระบวนการรับและตีความสัญญาณเตือนก่อนประเมินในสามด้านหลัก ได้แก่ การรับรู้ภัยคุกคาม ทางเลือกในการป้องกัน และความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร จากนั้นจึงตัดสินใจลงมือปฏิบัติ แบบจำลองนี้ถูกใช้เป็นกรอบพัฒนาแผนเตือนภัยและยุทธศาสตร์การสื่อสารในระดับพื้นที่อย่างแพร่หลาย

4) ทฤษฎีสารเชิงคุกคาม: PMT และ EPPM

เพื่อให้สารสื่อสารกระตุ้นการปฏิบัติได้จริง ต้องอาศัยทฤษฎีด้านจิตวิทยาการสื่อสาร ได้แก่

- Protection Motivation Theory (PMT) ระบุว่า การตอบสนองของผู้รับสารขึ้นอยู่กับ

รับรู้ ความร้ายแรง โอกาสเกิดภัย ประสิทธิภาพของวิธีการ และความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง หากทั้งสองปัจจัยประกอบอยู่ในระดับเหมาะสม ผู้รับจะตัดสินใจลงมือป้องกัน

- Extended Parallel Process Model (EPPM) ซึ่งให้เห็นความแตกต่างระหว่างการตอบสนองแบบ “fear control” (ปฏิเสธ/เลี่ยงภัย) กับ “danger control” (ลงมือปฏิบัติ) การออกแบบสารที่ดีต้องทำให้ประชาชนรับรู้ทั้งภัยคุกคามและทางเลือกที่เชื่อว่าทำได้จริง เพื่อไม่ให้เกิดความตื่นตระหนกโดยไร้การปฏิบัติ

5) พลังเครือข่ายและผู้นำความเห็น (Two-Step Flow)

แบบจำลอง Two-Step Flow อธิบายว่าข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าถึงผู้คนโดยตรง แต่ผ่าน “ผู้นำความเห็น” ที่ทำหน้าที่ตีความและถ่ายทอดต่อไปยังเครือข่ายของตน ดังนั้น การสื่อสารในวิกฤตจำเป็นต้องอาศัยผู้นำชุมชน แกนนำท้องถิ่น หรืออาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อเป็น “สถานีขยายสัญญาณ” ให้ข้อมูลทาง การแพร่ถึงประชาชนได้กว้างและลึกยิ่งขึ้น

6) กรอบการขยายและลดทอนความเสี่ยงทางสังคม (SARF)

Social Amplification of Risk Framework (SARF) ซึ่งเห็นว่าความเสี่ยงเดียวกันอาจถูก “ขยาย” หรือ “ลดทอน” ผ่านสื่อ สถาบัน และการตีความทางสังคม ผลที่ตามมา คือ ผลกระทบลูกโซ่ที่กว้างไกลกว่าตัวเหตุการณ์ เช่น ความตื่นตระหนกหรือความไม่ไว้วางใจต่อรัฐ กรอบนี้จึงเตือนให้ผู้กำหนดนโยบายระวัง “สัญญาณทางสังคม” ที่อาจทำให้การตอบสนองของประชาชนแรงขึ้นหรือลดลง

7) อินโฟเดมิกและการจัดการข้อมูลข่าวสาร

วิกฤตสาธารณสุข เช่น โรคโควิด-19 ทำให้เห็นปัญหาของ Infodemic หรือภาวะข้อมูลล้นเกินและ ข่าวลวงที่แพร่กระจายรวดเร็ว องค์การอนามัยโลก (WHO) จึงได้พัฒนาแนวทางบริหารจัดการ ตั้งแต่การฟังเสียงสังคม (social listening) การตรวจสอบความถูกต้อง ไปจนถึงการสร้างสารที่ชัดเจนและโปร่งใส เพื่อรักษาความเชื่อมั่นของสาธารณะ

8) ความยืดหยุ่นของชุมชนและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิด Community Resilience เน้นความสามารถของชุมชนในการดูดซับ ฟื้นตัว และปรับตัวจากวิกฤต โดยมี “การสื่อสารที่มีส่วนร่วม” เป็นหัวใจสำคัญ สำหรับประเทศไทยกรอบนี้สามารถเชื่อมโยงกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) ที่เน้น “ความพอประมาณ มีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน” ควบคู่กับคุณธรรมและความรู้ ซึ่งทำให้การสื่อสารฉุกเฉินไม่เพียงแต่เป็นเรื่องของเทคนิค แต่ยังเป็นการสร้างคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมควบคู่กันไป

2.2 การสังเคราะห์กรอบแนวคิด

จากทฤษฎีทั้งหมด สามารถสังเคราะห์เป็นกรอบบูรณาการ 5 ชั้น ได้ดังนี้

1) โครงสร้างการบัญชาการ: ใช้ ICS/NIMS เพื่อสร้างบทบาทที่ชัดเจน ช่องทางสื่อสารที่เป็นเอกภาพ และภาพสถานการณ์ร่วม

2) ยุทธศาสตร์สื่อสารตามเวลา: ใช้ CERC วางแผนสารในแต่ละช่วงวิกฤต พร้อมระบบตรวจสอบข่าวลวงและอินโฟเดมิก

3) การออกแบบสาร: ใช้ PADM ควบคุม PMT/EPPM เพื่อให้สารกระตุ้นการลงมือปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

4) เครือข่ายการสื่อสาร: ใช้แนวคิด Two-Step Flow เพื่อให้ผู้นำความเห็นเป็นตัวกลางขยายสารสู่ชุมชน

5) ค่านิยมและความยืดหยุ่นทางสังคม: ใช้ SEP และแนวคิด community resilience เป็นฐานค่านิยมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมระยะยาว

2.3 ทฤษฎีทางการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษา

1) ทฤษฎีลูกกระสุน (Hypodermic Needle Theory / Bullet Theory)

ทฤษฎีลูกกระสุนถือกำเนิดขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 อธิบายว่าสื่อมวลชนมีอำนาจ “ยิง” ข้อมูลเข้าสู่จิตใจผู้รับสารโดยตรงและทันที ผู้รับสารถูกมองว่าเป็นฝ่ายรับแบบ passive ที่ไม่ตั้งคำถามและถูกชี้นำได้ง่าย แนวคิดนี้ได้รับการพิสูจน์จากกรณีตัวอย่างในต่างประเทศ เช่น การโฆษณาชวนเชื่อของนาซีเยอรมนี และเหตุการณ์ War of the Worlds ทางวิทยุในสหรัฐฯ ที่ทำให้ประชาชนตื่นตระหนกเชื่อว่ามียักษ์ต่างดาวบุกโลก

การเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในไทย

ในช่วงน้ำท่วมใหญ่ปี พ.ศ. 2554 หรือช่วงการระบาดของโควิด-19 ประชาชนจำนวนมากรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือโซเชียลมีเดียอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลที่ขาดการตรวจสอบทำให้เกิดความตื่นตระหนก เช่น ข่าวเชื้อมะเร็งหรือข่าวขาดแคลนสินค้า เมื่อประชาชนรับสารแบบตรง ๆ โดยไม่มีการกรอง ก็เกิดการกักตุนสินค้าและสร้างแรงกดดันต่อระบบสังคม เหตุการณ์นี้สะท้อนว่าแม้ทฤษฎีลูกกระสุนอาจถูกมองว่าเก่า แต่ยังอธิบายพฤติกรรมกรรมการรับสารในภาวะฉุกเฉินที่ประชาชนไม่มีเวลาไตร่ตรองได้อย่างดี

2) ทฤษฎีการไหลของข้อมูลสองขั้น (Two-Step Flow Theory)

Elihu Katz และ Paul Lazarsfeld พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นในทศวรรษ 1940-1950 โดยชี้ว่าข่าวสารจากสื่อมวลชนไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อมวลชนส่วนใหญ่ แต่จะผ่าน “ผู้นำความเห็น” (opinion leaders) ก่อน ผู้นำเหล่านี้ตีความและกรองข้อมูล จากนั้นจึงถ่ายทอดต่อไปยังเครือข่ายของตน จึงเกิดกระบวนการสื่อสารสองขั้นคือ สื่อ → ผู้นำความเห็น → มวลชน

การเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในไทย

ในเหตุการณ์ไฟไหม้โรงงานกิ่งแก้ว (สมุทรปราการ) ปี พ.ศ. 2564 ชาวบ้านจำนวนมากไม่ได้ติดตามข้อมูลจากหน่วยงานรัฐโดยตรง แต่เลือกฟังและติดตาม “แกนนำชุมชน” หรือ “อาสาสมัครกู้ภัย” ที่รายงานสดผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์และไลน์กลุ่ม ผู้นำเหล่านี้เป็นตัวกลางที่ทำให้ประชาชนตัดสินใจ

อพยพหรืออยู่ต่อ การเข้าใจบทบาทของผู้นำความเห็นจึงมีความสำคัญมากในการออกแบบระบบสื่อสารฉุกเฉินในประเทศไทย

3) ทฤษฎีการกำหนดวาระ (Agenda Setting Theory)

ทฤษฎีการกำหนดวาระ (McCombs และ Shaw, 1972) ระบุว่าสื่อไม่ได้บอกประชาชนว่า “ควรคิดอย่างไร” (what to think) แต่บอกว่า “ควรคิดเรื่องอะไร” (what to think about) โดยกำหนดลำดับความสำคัญของประเด็นที่สื่อเลือกนำเสนอ เมื่อสื่อเน้นย้ำเรื่องใด ประเด็นนั้นจะกลายเป็นวาระสำคัญในสังคม

การเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในไทย

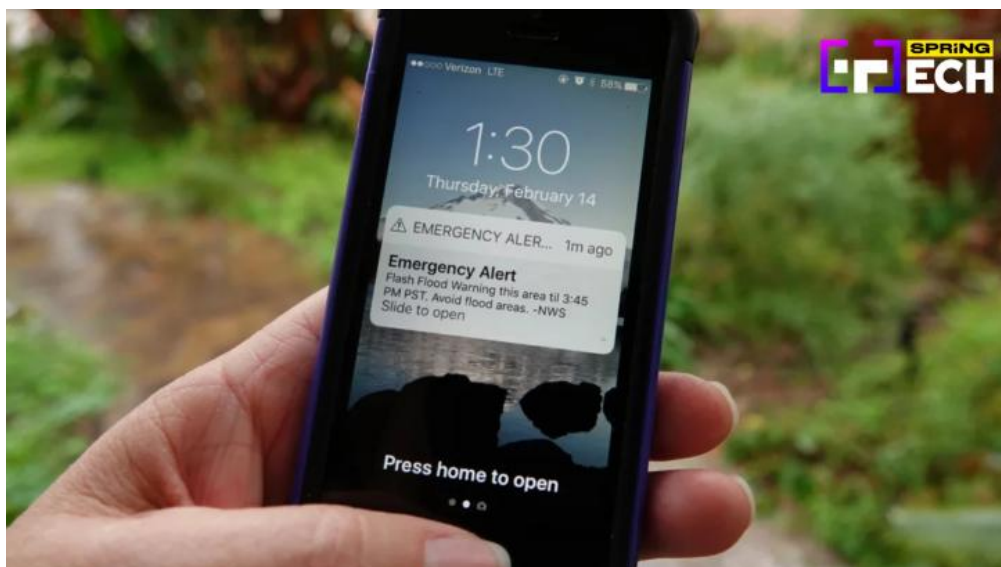
ในสถานการณ์หมอกควัน PM 2.5 ที่ปกคลุมกรุงเทพฯ และภาคเหนือ สื่อมวลชนและโซเชียลมีเดียเลือกนำเสนอข้อมูลคุณภาพอากาศ ค่า AQI และผลกระทบต่อสุขภาพอย่างต่อเนื่อง จนทำให้ “PM 2.5” กลายเป็นวาระสาธารณะ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถูกกดดันให้เร่งออกมาตรการ เช่น การหยุดเรียน การรณรงค์ใส่หน้ากาก และการผลักดันนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม กรณีนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่าการกำหนดวาระโดยสื่อสามารถสร้างแรงกดดันเชิงนโยบายในภาวะฉุกเฉินได้โดยตรง

2.4 ตัวอย่างกรณีศึกษาในต่างประเทศ

การเตรียมการรับมือจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ที่ควรนำมาเป็นกรณีศึกษาเพื่ออธิบาย “การสร้างพลังสังคมด้านการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อความมั่นคงและการป้องกันประเทศ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มีดังนี้

1) ญี่ปุ่น: ระบบเตือนภัยแผ่นดินไหว J-Alert

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติแผ่นดินไหวและสึนามิสูง รัฐบาลจึงพัฒนา J-Alert ซึ่งเป็นระบบเตือนภัยแบบ real-time ที่เชื่อมโยงจากศูนย์กลางไปยังเทศบาล สถานีวิทยุ โทรทัศน์ และโทรศัพท์มือถือโดยตรง เมื่อเกิดแผ่นดินไหว ระบบจะส่งสัญญาณเตือนล่วงหน้าประมาณ 5-30 วินาที ทำให้ประชาชนมีเวลาเตรียมตัว เช่น หยุดขับรถ หรือหลบในที่ปลอดภัย กรณีนี้สะท้อนถึงความสำคัญของ “การสื่อสารที่รวดเร็วและ เป็นเอกภาพ” ซึ่งตรงกับแนวคิด CERC และ PADM ที่กล่าวมาแล้ว

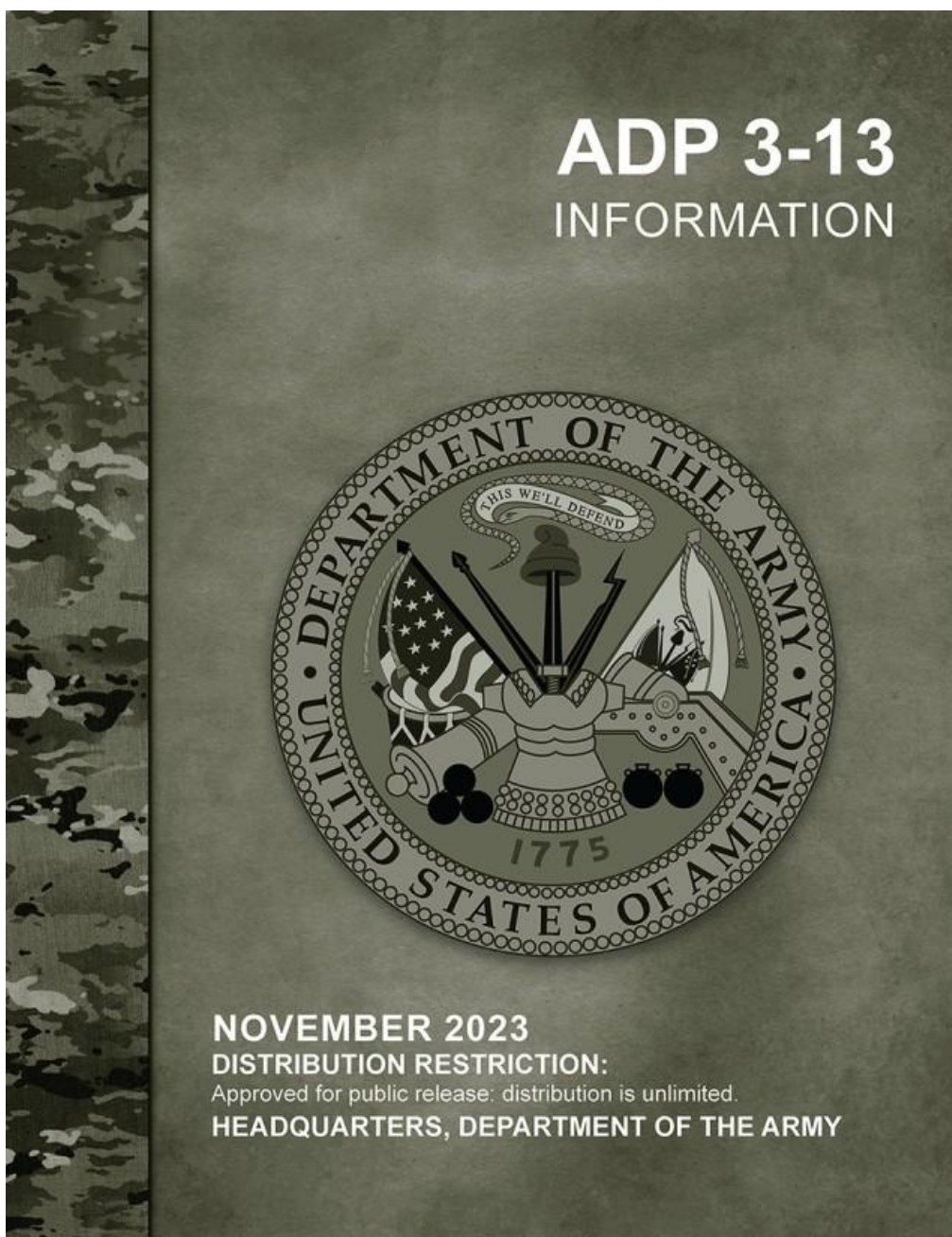
ภาพที่ 4 : J-Alert ระบบเตือนภัยพิบัติของญี่ปุ่น

ที่มา: springnews, J-Alert ระบบเตือนภัยพิบัติญี่ปุ่น ที่ขึ้นชื่อว่า "ดีที่สุดในโลก" เจ๋งยิ่งง,
มกราคม 2567, <https://www.springnews.co.th/digital-tech/technology/846545>

2) สหรัฐอเมริกา: FEMA และ Wireless Emergency Alerts (WEA)

สหรัฐฯ ใช้กรอบ National Incident Management System (NIMS) และ Incident Command System (ICS) เป็นโครงสร้างบัญชาการหลัก ซึ่ง FEMA (Federal Emergency Management Agency) มีบทบาทสำคัญในการบริหารการสื่อสารในระดับชาติ ร่วมกับ Wireless Emergency Alerts (WEA) ที่สามารถส่งข้อความสั้น (SMS) เข้าสู่โทรศัพท์มือถือของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงทันทีโดยไม่ต้องสมัครใช้บริการ กรณีนี้เป็นตัวอย่างการใช้ “เทคโนโลยีดิจิทัลและโครงสร้างอำนาจนำ” เพื่อให้การสื่อสารครอบคลุมทุกคนในเวลาจำกัด

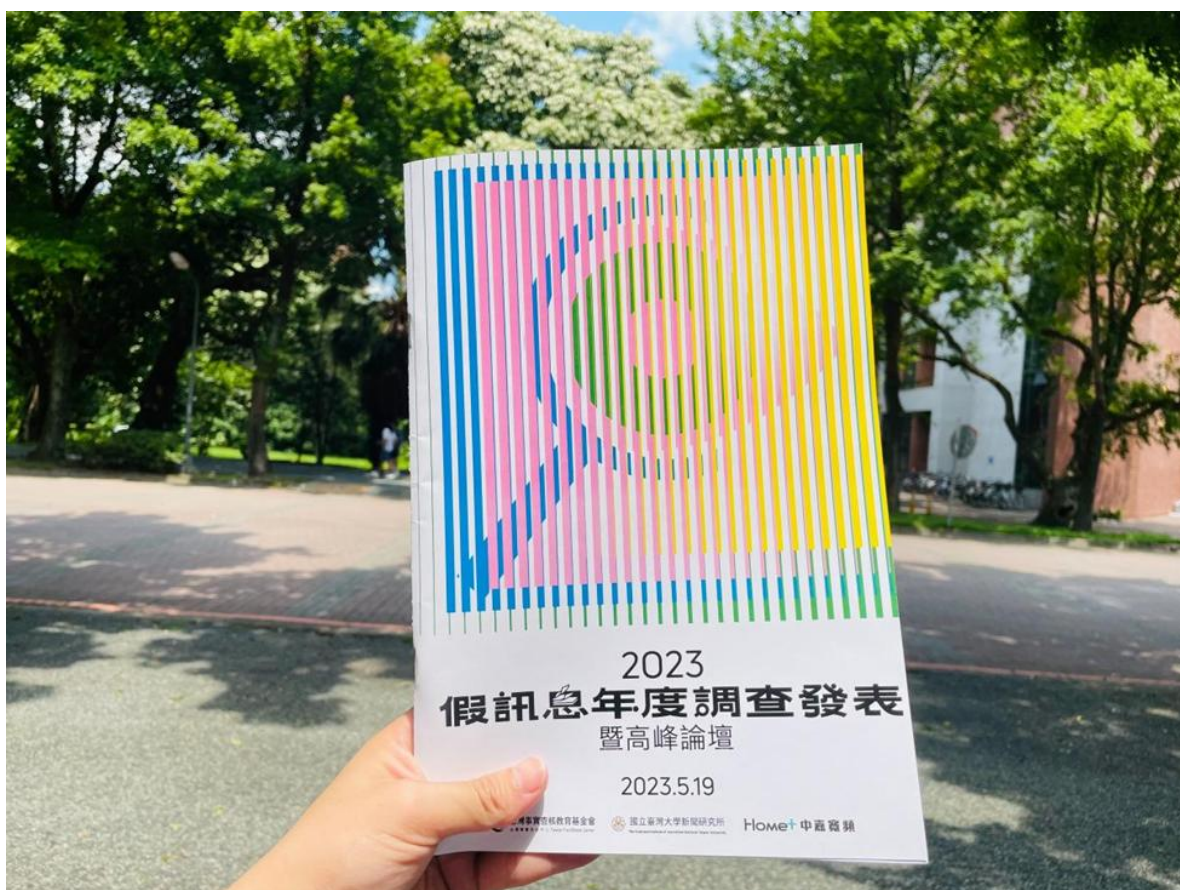
นอกจากนั้นอเมริกายังให้ทหารตนเองฝึกฝนการจัดการด้านข้อมูลและการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินถือเป็นประเด็นที่หลายประเทศให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เอกสาร ADP 3-13: Information (2023) ของกองทัพสหรัฐอเมริกา เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนในการยกระดับ “ข้อมูล” ให้เป็นยุทธศาสตร์หลักของการปฏิบัติการ โดยระบุว่าข้อมูลคือ “พลังการรบ” ที่มีอิทธิพลต่อทุกมิติ ตั้งแต่การสั่งการ การตัดสินใจไปจนถึงการโจมตีทางยุทธวิธี แนวคิด Information Advantage ถูกกำหนดให้เป็นเป้าหมายสำคัญ เพื่อสร้างความเข้าใจสถานการณ์ที่เหนือกว่า ทำให้สามารถสื่อสารได้รวดเร็ว แม่นยำ และแม่นยำการรับรู้ของฝ่ายตรงข้ามได้ดีกว่า เอกสารยังชี้ว่า การได้เปรียบด้านข้อมูลต้องอาศัยทั้งการสนับสนุนและปกป้องเครือข่าย การให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง การใช้ข้อมูลเพื่อสร้างอิทธิพล ตลอดจนการโจมตีระบบสื่อสารของศัตรู โดยทั้งหมดถูกบูรณาการเข้ากับแนวคิด Multidomain Operations ที่ผสมผสานกำลังทางบก อากาศ ทะเล อวกาศ และไซเบอร์เข้าด้วยกัน

ภาพที่ 5 : เอกสาร ADP 3-13: Information (2023) ของกองทัพบกสหรัฐอเมริกา
ที่มา: thelightningpress, ADP 3-13, Information (2023),
<https://www.thelightingpress.com/adp-3-13-information-2023/?srsltid=AfmBOorVDEDEkV9SidsCRwQZqEio3WJV2X2VpCf3Qwb8Wd6N0mC-TXZd>

3) ไต้หวัน: การจัดการข่าวลวงและระบบเตือนภัยหลายช่องทาง

ไต้หวันเผชิญกับทั้งภัยธรรมชาติและภัยคุกคามด้านข้อมูล โดยรัฐบาลและสถาบันการศึกษาร่วมมือกันพัฒนาระบบ multi-channel alerts ผ่านโทรศัพท์มือถือ วิทยุ โทรทัศน์ และแพลตฟอร์มออนไลน์ ขณะเดียวกันยังเน้นการจัดการ infodemic ผ่านการตรวจสอบข่าวลวงและการสื่อสารเชิงรุก เพื่อไม่ให้ข่าวปลอมสร้างความตื่นตระหนกในภาวะวิกฤต รายงานประจำปี (เช่น “2023 訊息年度調查發表”) สะท้อนการใช้พลังสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ทำให้การสื่อสารมีทั้ง “ความเร็วและความน่าเชื่อถือ”

ภาพที่ 6 : ผลสำรวจข่าวปลอมปี 2023 ในไต้หวัน

ที่มา: <https://education.tfc-taiwan.org.tw>

บทสรุป กรณีศึกษาจากประเทศต่าง ๆ ยังสะท้อนให้เห็นบทเรียนที่สอดคล้องกัน ญี่ปุ่นได้พัฒนาระบบ J-Alert สำหรับเตือนภัยแผ่นดินไหวและสึนามิ ซึ่งส่งสัญญาณเตือนโดยตรงไปยังเทศบาล วิทยุ โทรทัศน์ และโทรศัพท์มือถือของประชาชนในเวลาเพียงไม่กี่วินาที ระบบนี้เน้นความรวดเร็วและความครอบคลุมในการแจ้งเตือน ส่วนสหรัฐอเมริกานอกจากใช้โครงสร้าง ICS/NIMS แล้ว ยังมีระบบ Wireless Emergency Alerts (WEA) ที่สามารถส่งข้อความแจ้งเตือนฉุกเฉินไปยังมือถือของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายได้ทันที โดยไม่ต้องสมัครใช้บริการ เป็นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเชื่อมโยงกับโครงสร้างการบัญชาการระดับชาติ ขณะที่ไต้หวันเผชิญทั้งภัยธรรมชาติและภัยด้านข้อมูล จึงพัฒนา multi-channel alerts ร่วมกับมาตรการจัดการข่าวลวง (infodemic management) ผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการสื่อสารเชิงรุก โดยให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้าง “ภูมิคุ้มกันทางข้อมูล”

การศึกษาเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าประเทศใด ระบบการสื่อสารฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องตอบโจทย์ 3 มิติหลัก ได้แก่ ความรวดเร็ว ความครอบคลุม และความน่าเชื่อถือ ขณะเดียวกันก็ต้องจัดการภัยคุกคามจากข้อมูลที่บิดเบือน การบูรณาการกรอบแนวคิดสากล เช่น CERC, ICS/NIMS, การจัดการอินโฟเดมิกของ WHO เข้ากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความยืดหยุ่นของชุมชนในบริบทไทย จึงเป็นทิศทางสำคัญที่จะช่วยยกระดับความมั่นคงของประเทศในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินทั้งปัจจุบันและอนาคต

บทที่ 3

การวิเคราะห์แนวทางการจัดระบบการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินของไทย

3.1 สถานการณ์และปัญหาการสื่อสารฉุกเฉินของไทย

จากการศึกษาสถานการณ์จริงและการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าประเทศไทยยังเผชิญกับ “ช่องว่างเชิงระบบ” ด้านการสื่อสารฉุกเฉินหลายประการ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของการรับมือภัยพิบัติ ภาวะวิกฤต และปัญหาความมั่นคง

1) ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลจากภาครัฐต่ำ

ผลสำรวจหลายชุดสะท้อนให้เห็นว่า ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อภาครัฐในยามวิกฤตมีค่าน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับความเชื่อมั่นที่มีต่อกองทัพ เช่น ตัวเลขการสำรวจล่าสุดชี้ว่า ประชาชนเชื่อมั่นภาครัฐเพียง 11.99% ในขณะที่ความเชื่อมั่นต่อกองทัพสูงถึง 62.52% ความเหลื่อมล้ำเชิงความเชื่อมั่นนี้ส่งผลให้เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน ข้าราชการจากภาครัฐมักไม่ได้รับการยอมรับหรือปฏิบัติตามเท่าที่ควร ขณะที่ข่าวสารจากกองทัพหรือแหล่งที่ประชาชนไว้วางใจมากกว่าจะได้รับการเผยแพร่และปฏิบัติตามอย่างรวดเร็ว ปัญหานี้สะท้อนถึง ความจำเป็นที่รัฐต้องเสริมสร้าง “ทุนทางสังคม” และความน่าเชื่อถือในเชิงสถาบัน เพื่อให้การสื่อสารในอนาคตได้รับการยอมรับอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ข่าวดราม่าแพร่กระจายรวดเร็ว ระบบเฟ้าระวังยังอ่อนแอ

อีกหนึ่งปัญหาสำคัญคือการแพร่กระจายของ ข่าวลวงและข่าวบิดเบือน โดยเฉพาะผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีความเร็วและเข้าถึงผู้คนในวงกว้างได้มากกว่าช่องทางสื่อสารทางการของรัฐ ในหลายเหตุการณ์ฉุกเฉิน ข่าวลือเรื่องการขาดแคลนอาหาร น้ำมัน หรือข่าวการปิดเมือง มักจุดกระแสความตื่นตระหนกได้เร็วกว่าประกาศหรือ คำชี้แจงจากหน่วยงานรัฐ ระบบเฟ้าระวังข่าวปลอม (fact-checking) ที่มีอยู่ยังไม่เข้มแข็งพอมักออกมาตามหลังข่าวลวง และไม่สามารถสร้างความมั่นใจในสังคมได้ การแก้ปัญหาจึงต้องเน้นทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีตรวจสอบข้อเท็จจริงแบบ real-time และการสร้างเครือข่าย “ผู้ขยายสัญญาณทางบวก” (positive amplifiers) ที่สามารถแข่งขันกับการแพร่กระจายของข่าวปลอมได้

3) ขาดระบบแจ้งเตือนภัยระดับชาติที่เป็น Real-Time

ประเทศไทยยังไม่มี ระบบแจ้งเตือนภัยระดับชาติแบบ real-time ที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ เช่นเดียวกับที่ญี่ปุ่นมี J-Alert หรือสหรัฐฯ มี WEA (Wireless Emergency Alerts) การสื่อสารฉุกเฉินส่วนใหญ่ยังขึ้นอยู่กับ การแถลงข่าว โทรทัศน์ หรือแอปพลิเคชันของบางหน่วยงาน ซึ่งมักไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้พร้อมกันและทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือในภาวะที่โครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารล่ม ระบบสำรองก็ยังคงขาดแคลน เช่น เครื่องขยายเสียงชุมชน หอกระจายข่าว หรือระบบสื่อสารวิทยุสาธารณะ ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่ทำให้การแจ้งเตือนล่าช้าและไม่ทั่วถึงในหลายเหตุการณ์ที่ผ่านมา

4) ปัญหาด้านโครงสร้างและการบูรณาการ

ปัญหาข้างต้นล้วนเชื่อมโยงกับ ข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง ของระบบการสื่อสารฉุกเฉินของไทย ได้แก่ การขาดเอกภาพการสั่งการ (Single Command) ไม่มีมาตรฐานปฏิบัติการร่วม (Standard Operating Procedures: SOP) ที่ชัดเจน ขาดศูนย์ข้อมูลกลาง (Central Information Hub) และขาดการประสานงานที่ราบรื่นระหว่างหน่วยงานและพื้นที่ ข้อจำกัดเหล่านี้ทำให้เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน การสื่อสารของหน่วยงานรัฐกระจายตัว ขัดแย้งกันเอง และไม่สามารถสร้าง “ความเป็นเอกภาพของข้อมูล” (one voice communication) ที่เป็นมาตรฐานสำหรับประชาชนได้ ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของการจัดการวิกฤต

3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก SWOT Analysis และ TOWS Matrix

การวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ของระบบการสื่อสารฉุกเฉินในประเทศไทย สามารถอธิบายได้ด้วยการใช้กรอบ SWOT Analysis เพื่อระบุจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และ ภัยคุกคาม (Threats) ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของประเทศ และต่อยอดด้วย TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมต่อการสร้างพลังสังคมด้านการสื่อสารในยามวิกฤต

1) SWOT Analysis

- **จุดแข็ง (Strengths)**

ประเทศไทยมีจุดแข็งสำคัญคือ ระดับความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อกองทัพสูงกว่าหน่วยงานอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ (มากกว่า 60%) ซึ่งสามารถนำมาเป็นฐานในการสื่อสารเมื่อเกิดวิกฤตได้ นอกจากนี้ โครงสร้างการสื่อสารระดับพื้นที่ เช่น หอกระจายข่าว อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และแกนนำชุมชน ยังคงมีบทบาทสำคัญและสามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากส่วนกลางสู่ชุมชนได้รวดเร็ว อีกทั้งบุคลากรไทยโดยทั่วไปมีความพร้อมในการเรียนรู้และปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่สามารถพัฒนาต่อได้

- **จุดอ่อน (Weaknesses)**

ในทางตรงกันข้าม ความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อรัฐบาลกลางต่ำมาก (ต่ำกว่า 12%) ทำให้ข้อมูลจากภาครัฐมักถูกตั้งคำถามในยามวิกฤต ขณะเดียวกันการสื่อสารของรัฐยังขาดเอกภาพ และมาตรฐานกลางที่ชัดเจน ประเทศไทยยังไม่มีระบบแจ้งเตือนภัยระดับชาติแบบ real-time ที่เข้าถึงทุกพื้นที่โดยพร้อมเพรียงกัน และประชาชนจำนวนมากยังขาดภูมิคุ้มกันต่อข่าวลวง ทำให้มักถูกกระแสข่าวปลอมในสื่อสังคมครอบงำ

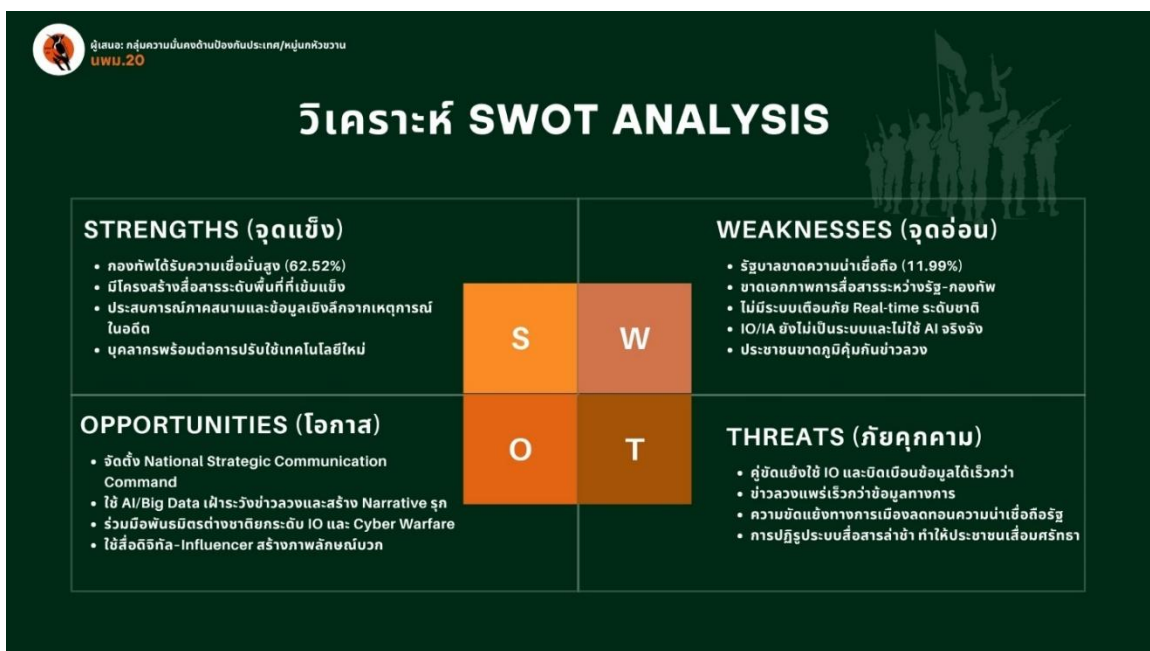
- **โอกาส (Opportunities)**

ในด้านโอกาส ประเทศไทยมีความพร้อมในการใช้สื่อดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์ และ Influencer มาช่วยสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกและส่งเสริมการสื่อสารภาครัฐ ขณะเดียวกัน

เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Big Data สามารถถูกนำมาใช้เพื่อพัฒนาเครื่องมือเฝ้าระวังและตรวจสอบข่าวลวงแบบ real-time ได้ รวมทั้งยังมีโอกาสในการสร้างความร่วมมือกับนานาชาติ เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐฯ และไต้หวัน ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีระบบสื่อสารฉุกเฉิน

- **ภัยคุกคาม (Threats)**

ภัยคุกคามที่สำคัญคือคู่ขัดแย้งสามารถใช้ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร (Information Operations: IO) ได้รวดเร็วและสร้างผลกระทบในวงกว้างกว่าข้อมูลทางการ ข่าวลวงในสื่อออนไลน์แพร่กระจายเร็วกว่าการสื่อสารของรัฐ อีกทั้งความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศยังบั่นทอนความน่าเชื่อถือของรัฐบาล และความล่าช้าในการปฏิรูประบบการสื่อสารทำให้ประเทศไทยยังไม่สามารถรับมือกับภัยคุกคามใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 7 : ภาพวิเคราะห์ SWOT Analysis
ที่มา: หมุ่นท้าวหวาน หลักสูตร นพม.รุ่นที่ 20

2) TOWS Matrix

- **S + O (ใช้จุดแข็งเสริมโอกาส)**

สามารถใช้ความเชื่อมั่นต่อกองทัพและโครงสร้างการสื่อสารในชุมชน มาพัฒนา “ระบบสื่อสารที่มีเอกภาพและน่าเชื่อถือ” โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI/Big Data ในการสร้างเครื่องมือสื่อสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว และปลอดภัย

- **W + T (ลดจุดอ่อนและรับมือภัยคุกคาม)**

เพื่อแก้ปัญหาความไม่น่าเชื่อถือของภาครัฐและการแพร่กระจายของข่าวปลอม ควรจัดตั้ง “เครือข่าย fact-checking community” ที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐ ภาคประชาสังคม

และภาคเอกชน ขณะเดียวกันต้องเร่งปรับปรุงระบบสื่อสารของรัฐให้ทันสมัย โปร่งใส และมีความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

- **T + S (ใช้จุดแข็งเพื่อรับมือภัยคุกคาม)**

ควรใช้ศักยภาพของกองทัพและโครงสร้างสื่อสารในพื้นที่ ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อให้กับประชาชน จัดการฝึกอบรมและสร้างความพร้อมให้คนและชุมชนสามารถรับมือกับการสื่อสารรูปแบบใหม่ ๆ โดยเฉพาะการรับมือ IO และข่าวลวง เพื่อให้ประชาชนไม่ตกเป็นเหยื่อของการบิดเบือนข้อมูล

ภาพที่ 8 : ภาพวิเคราะห์ TOWS Matrix

ที่มา: หมุ่นท้าวหวาน หลักสูตร นพม.รุ่นที่ 20

กล่าวโดยสรุป การวิเคราะห์ SWOT และ TOWS แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีทุนทางสังคมที่สำคัญในการพัฒนาระบบการสื่อสารฉุกเฉิน แต่ยังมีข้อจำกัดด้านความน่าเชื่อถือ ความทันสมัยของระบบ และการจัดการข่าวลวง การสร้างระบบที่บูรณาการและน่าเชื่อถือจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยต้องใช้จุดแข็งและโอกาสในการพัฒนานวัตกรรมสื่อสาร ควบคู่กับการจัดการจุดอ่อนและภัยคุกคามด้วยการสร้างความร่วมมือและเพิ่มภูมิคุ้มกันทางสังคม

3.3 การวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์: กรอบ Ends–Ways–Means

การสร้างพลังสังคมด้านการสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน จำเป็นต้องมองเชิงยุทธศาสตร์อย่างเป็นระบบ โดยใช้กรอบ Ends–Ways–Means เพื่อกำหนด เป้าหมายหลัก (Ends) วิธีการดำเนินงาน (Ways) และทรัพยากร/เครื่องมือที่สนับสนุน (Means)* ทั้งนี้เพื่อให้แผนการสื่อสารสามารถตอบโจทย์ความมั่นคงและลดความเสี่ยงจากการบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร

1) Ends (เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์)

สิ่งที่ต้องการบรรลุคือการทำให้ประชาชน “รู้เท่าทัน ไม่ถูกหลอก” ในโลกดิจิทัล ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงของสังคมในหลายมิติ เป้าหมายสำคัญ ได้แก่

- ลดจำนวนผู้เสียหายจากการถูกหลอกหลวงออนไลน์ ทั้งการเงิน การลงทุน และอาชญากรรมไซเบอร์รูปแบบใหม่
- เพิ่มการตระหนักรู้และทักษะการสื่อสารที่ปลอดภัย เพื่อป้องกันผลกระทบจาก Fake news และ Social Engineering
- สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม ให้ประชาชนสามารถรับ-ส่งข้อมูลข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ ไม่เชื่อทันที โดยไม่ตรวจสอบ
- ยกระดับการตรวจสอบข้อเท็จจริงของประชาชน ให้มีความสามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลก่อนตัดสินใจ

2) Ways (แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน)

เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จำเป็นต้องใช้วิธีการสื่อสารหลายมิติ ครอบคลุมเชิงรุก เชิงรับ และเชิงชุมชน โดยมีแนวทางหลัก 4 ด้าน ดังนี้:

1. การสื่อสารเชิงรุก

- จัดทำแคมเปญรณรงค์ผ่านสื่อออนไลน์/ออฟไลน์ โดยเน้นความเข้าใจง่ายตรงกลุ่มเป้าหมาย
- ใช้ภาษาที่ประชาชนเข้าถึงได้ ไม่เน้นศัพท์เทคนิค
- ตัวอย่าง: แคมเปญ “หยุด คิด ตรวจสอบ ก่อนแชร์”

2. การเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking)

- บรรจุในหลักสูตรการศึกษาและการอบรมในที่ทำงาน
- จัดกิจกรรม Workshop ชุมชนที่เน้นการตรวจสอบข่าวลวง ก่อนเชื่อหรือโอนเงิน
- สร้าง “วัฒนธรรมการคิดก่อนแชร์” เป็นบรรทัดฐานสังคม

3. การสื่อสารจากรัฐ-เอกชนแบบบูรณาการ

- สร้างช่องทางรายงานเหตุ เช่น “สายด่วน 1441” หรือเว็บไซต์รายงาน Scammer
- ส่ง SMS/LINE แจ้งเตือนแบบทันทีเมื่อตรวจพบพฤติกรรมหลอกหลวงที่กำลังแพร่ระบาด

4. การสร้างนวัตกรรมและเครือข่ายชุมชน

- พัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครดิจิทัลในชุมชน ทำหน้าที่เป็น “ผู้แจ้งเตือนภัย”
- ใช้ระบบ AI วิเคราะห์และแจ้งเตือนพฤติกรรมผิดปกติ เช่น การโทรหลอกหลวงจำนวนมาก
- จัดกิจกรรม “ชุมชนปลอดภัยด้านสื่อสาร” สร้างเครือข่ายสังคมที่ต้านทานข่าวปลอม

3) Means (ทรัพยากร/เครื่องมือสนับสนุน)

การทำให้ยุทธศาสตร์นี้บรรลุผล ต้องอาศัยการบูรณาการทรัพยากรทั้งจากรัฐ เอกชน ชุมชน และเทคโนโลยี ได้แก่:

- หน่วยงานรัฐ: ตำรวจไซเบอร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย กสทช. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- เครื่องมือเทคโนโลยี: ระบบแจ้งเตือน SMS/Call, AI ตรวจจับข่าวลวง, แอป Whoscall และ Pao Tang
- สื่อมวลชนและแพลตฟอร์มออนไลน์: TV, Radio, Facebook, TikTok, LINE
- เครือข่ายชุมชน: อสม. โรงเรียน ผู้นำท้องถิ่น บริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- กฎหมายและมาตรการ: พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, Cybercrime Law, กฎหมายว่าด้วยบัญชีม้า

บทสรุป: การตีความเชิงยุทธศาสตร์

กรอบ Ends–Ways–Means ข้างต้นสะท้อนว่า “Ends” ของไทยคือการสร้างภูมิคุ้มกันข้อมูลในสังคม, “Ways” คือการใช้กลไกสื่อสารรอบด้านทั้งเชิงรุก–เชิงรับ–เชิงชุมชน, และ “Means” คือการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน โดยยุทธศาสตร์นี้จะช่วยลดความเสี่ยงจากการโจมตีทางข้อมูล ข่าวสารและข่าวลวง ซึ่งเป็นภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ในศตวรรษที่ 21

3.4 โมเดลปฏิบัติการ: Citizen Execution Eco-system (CEE)

โมเดลในการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อความมั่นคงและป้องกันประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อเสริมสร้างพลังสังคมด้านการสื่อสาร ได้มีการพัฒนา “CEE Model” ซึ่งเป็นโมเดลต้นแบบที่มุ่งเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง CEE Model ไม่ได้เป็นเพียงตัวย่อ แต่ยังมีคำพ้องเสียงว่า “ซี” ซึ่งหมายถึงการมองเห็น เมื่อเห็นแล้วสามารถเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาต่อเนื่องได้ ตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดย Sandbox CEE Model นี้ ไม่ได้สร้างเพียงระบบ แต่สร้างคนให้มีคุณธรรม จิตสำนึก และความซื่อสัตย์ ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี พอเพียง จึงเป็นต้นแบบที่ทำได้จริง ใช้ทรัพยากรน้อย แต่มีคุณค่ามาก

1) รายละเอียดของ CEE Model

CEE Model เป็นแนวทางการจัดการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินที่มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันในสังคม โดยอาศัยการบูรณาการระหว่างประชาชน เจ้าหน้าที่ และระบบสนับสนุน เพื่อให้การดำเนินงานมีความครบวงจร ตั้งแต่การป้องกัน การตอบสนอง จนถึงการฟื้นฟูสภาพสังคมหลังสถานการณ์ฉุกเฉิน

2) ความหมายของตัว C E E

C = Citizen (ประชาชน): ประชาชนคือหัวใจสำคัญ ต้องทำให้ประชาชนเห็น เข้าใจระบบ และมีภูมิคุ้มกัน

E = Execution (การปฏิบัติ): การปฏิบัติที่ชัดเจน กระชับ และทำได้จริง ผ่านแผนอบรม คู่มือ และกิจกรรมภาคสนาม

E = Eco-System (ระบบ): ระบบต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกัน ทั้งระบบพัฒนาความรู้ เครื่องมือ และกฎหมาย เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและความมั่นคง

3) ขั้นตอนการดำเนินงาน (Execution)

การดำเนินงานของ CEE Model มีขั้นตอนสำคัญดังนี้

1. การอบรมความรู้: ให้ความรู้เท่าทันสื่อ ข่าวสาร และภัยคุกคาม
2. การจัดทำคู่มือ: คู่มือสำหรับประชาชนและเจ้าหน้าที่ในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ข่าวปลอม ภัยธรรมชาติ
3. การฝึกซ้อมภาคสนาม: การซ้อมอพยพ การซ้อมตอบโต้ข่าวปลอม และการฝึกการทำงานร่วมกันของประชาชนและเจ้าหน้าที่
4. การประเมินผล: การติดตามและปรับปรุง SOP อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่

4) ส่วนประกอบต่าง ๆ ในการทำงานตามระยะ

1. ระยะเร่งด่วน: จัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังข่าวสาร สร้างเครือข่ายอาสาสมัคร และสื่อสารสร้างพื้นฐานความจริงในสังคม
2. ระยะสั้น: อบรมกลุ่มเป้าหมาย เช่น นักเรียน เยาวชน ผู้นำชุมชน จัดเวิร์กช็อปและฝึกปฏิบัติจริง
3. ระยะกลาง-ยาว: สร้างหลักสูตรการสื่อสารเชิงคุณธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัย และขยายเครือข่ายเฝ้าระวังในระดับจังหวัด
4. การเสริมพลัง/ขยายผล: ขยายเครือข่าย Sandbox CEE ระดับประเทศ พัฒนาหลักสูตรมาตรฐาน และสร้างแพลตฟอร์มกลางเผยแพร่ความรู้

5) ตารางการดำเนินการตามระยะเวลา

หัวข้อหลัก	ระยะเร่งด่วน	ระยะสั้น	ระยะกลาง-ยาว	การเสริมพลัง / ขยายผล
Citizen (ประชาชน)	จัดตั้งศูนย์เฝ้า ระวังข่าวสารใน หมู่บ้าน	จัดอบรมเยาวชน ผู้นำชุมชน และ ประชาชนทั่วไป	บรรจุหลักสูตร “การสื่อสารเชิง คุณธรรม”	สร้างเครือข่าย Sandbox CEE ระดับประเทศ

ตารางการดำเนินการตามระยะเวลา (ต่อ)

หัวข้อหลัก	ระยะเร่งด่วน	ระยะสั้น	ระยะกลาง-ยาว	การเสริมพลัง / ขยายผล
Citizen (ประชาชน)	แต่งตั้ง อาสาสมัคร สื่อสารในแต่ละ ชุมชนจัดกิจกรรม รณรงค์ “สร้าง พื้นฐานการ สื่อสารด้วยความ จริง”	เรื่อง “การ สื่อสารอย่างมี คุณธรรม” จัดเวิร์กช็อป ชุมชนให้ ประชาชนฝึก ตรวจสอบข่าว จริง-ข่าวเท็จ	ในโรงเรียน/ มหาวิทยาลัย จัดตั้งเครือข่ายเฝ้า ระวังระดับจังหวัด เพื่อประสานข้อมูล	จัดตั้งเวทีแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่าง ชุมชน
Execution (การปฏิบัติ / SOP)	จัดอบรมเบื้องต้น ให้ประชาชน เข้าใจผลเสียของ การปล่อยข่าว เท็จ แจกคู่มือ ประชาชน “ตรวจสอบก่อน แชร์” ผ่าน เอกสาร/QR Code ใช้หอกระจาย ข่าวและกลุ่มไลน์ ที่มีอยู่แล้วในการ สื่อสาร	ซ้อมอพยพใน โรงเรียนและ ชุมชน พร้อมการ สื่อสารแจ้งเตือน จริง จัดกิจกรรม จำลองการแพร่ ข่าวเท็จ และให้ ชุมชนช่วยกัน แก้ไข จัดอบรม เจ้าหน้าที่ตาม คู่มือ SOP ที่ กำหนด	จัดฝึกซ้อมแผน ร่วมระหว่าง ประชาชน- เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น- หน่วยงาน พัฒนา SOP บูรณาการที่ปรับใช้ กับทุกพื้นที่ จัดทำ ระบบติดตามผล (Monitoring) ที่ ตรวจสอบได้จริง	พัฒนาหลักสูตร มาตรฐานระดับชาติ “การสื่อสารเชิง คุณธรรม” จัดทำแพลตฟอร์ม ออนไลน์กลาง สำหรับเผยแพร่คู่มือ/ สื่อความรู้

ตารางการดำเนินการตามระยะเวลา (ต่อ)

หัวข้อหลัก	ระยะเร่งด่วน	ระยะสั้น	ระยะกลาง-ยาว	การเสริมพลัง / ขยายผล
Eco-System (ระบบ)	ใช้ กลุ่มไลน์/เฟซบุ๊กที่ชุมชนมีอยู่แล้ว เป็นช่องทางสื่อสารประสาน อบรม./กำหนด ใช้เสียงตามสายหรือรถกระจายข่าวที่มีอยู่ ทดลองระบบ Fake News Check	เปิดกลุ่มไลน์/เฟซบุ๊กชุมชนเฉพาะกิจสำหรับแจ้งเตือนภัยติดตั้งหอกระจายข่าวเพิ่มในพื้นที่เสี่ยง สร้างทีมอาสาสมัคร Fact-check ระดับหมู่บ้าน ทดลองใช้ Traffy Fondue	จัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางระดับจังหวัด สำหรับตรวจสอบข่าวสาร ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ให้บังคับใช้กฎหมายกับผู้เผยแพร่ข่าวเท็จ จัดอบรมชุมชน เรื่องการใช้ทรัพยากรอย่างพอประมาณ	เชื่อมโยงฐานข้อมูลระดับประเทศสำหรับแจ้งเตือนภัย ผลักดันกฎหมายข่าวเท็จให้เข้มแข็งและโปร่งใส พัฒนาวัดชนธรรมการสื่อสารดิจิทัลที่ซื่อสัตย์และพอเพียง

6) ผลที่จะได้รับ

1. ประชาชนมีความรู้เท่าทันและไม่หลงเชื่อข่าวปลอม
2. สังคมมีระบบเฝ้าระวังและการสื่อสารที่เข้มแข็ง
3. เจ้าหน้าที่และประชาชนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ประเทศมีภูมิคุ้มกันต่อภัยคุกคามด้านข่าวสารและภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่
5. เกิดวัฒนธรรมการสื่อสารที่มีคุณธรรมและพอเพียง

7) Sandbox CEE Model และการสร้างคุณธรรม

Sandbox CEE Model มีความโดดเด่นตรงที่ไม่ได้เน้นเฉพาะระบบหรือเครื่องมือ แต่ให้ความสำคัญกับการสร้างคุณธรรม จิตสำนึก และความซื่อสัตย์ในตัวประชาชน เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้และร่วมกันดูแลความมั่นคงของชาติ โดยดำเนินการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การพอประมาณ การมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน

8) การจำลองเหตุการณ์ตัวอย่าง: ด.ช.นกหัวขวาน

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ Sandbox CEE Model: เด็กชาย “นกหัวขวาน” ที่ผ่านการอบรมเมื่อพบเห็นเหตุการณ์ทหารไม่ทราบฝ่ายเข้ามาในเขตชายแดน เขาเลือกที่จะไม่แชร์ข่าวลือ แต่รายงานต่ออาสาสมัครสื่อสารชุมชน ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน โดยแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และส่งต่อไปยัง

หน่วยงานความมั่นคง หน่วยงานใช้ SOP ตรวจสอบและยืนยันเหตุการณ์ พร้อมสื่อสารกับชุมชนทันที ผลลัพธ์ คือ ข่าวสารถูกต้อง ประชาชนไม่ตื่นตระหนก และเกิดความเชื่อมั่นในระบบการสื่อสาร

9) สรุป

CEE Model เป็นโมเดลที่สร้างทั้งระบบและคน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เชื่อมโยงด้วยการปฏิบัติที่ชัดเจนและระบบสนับสนุนที่ครอบคลุม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในสถานการณ์ฉุกเฉิน โมเดลนี้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงได้ในทุกระดับ ตั้งแต่ชุมชนจนถึงประเทศ

3.5 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) และตัวชี้วัด (KPIs)

3.5.1 แผนปฏิบัติการ (Action Plan)

1) ระยะสั้น (0-6 เดือน)

เป้าหมายในระยะสั้นคือการวางรากฐานของระบบสื่อสารฉุกเฉิน และสร้าง “ต้นแบบ” การทำงานที่สามารถนำไปขยายผลในวงกว้าง

1. ตั้งคณะทำงาน NSCC (National Strategic Communication Committee) ชั่วคราว
 - ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานด้านการสื่อสารฉุกเฉิน มีตัวแทนจากรัฐ กองทัพ สื่อมวลชน ภาคประชาสังคม และผู้เชี่ยวชาญ
 - จัดทำ SOP กลางฉบับย่อ สำหรับการ “แจ้งเหตุ-ยืนยัน-สื่อสารสาธารณะ” โดยนำไปทดลองใช้ใน 10 พื้นที่นำร่อง เพื่อทดสอบความเป็นไปได้
2. จัดตั้งทีม “อาสาสมัครสื่อสารชุมชน” และทีม fact-checking
 - ระดับตำบล-อำเภอ โดยเลือกแกนนำที่ชุมชนไว้วางใจ เช่น อสม. ครู ผู้นำศาสนา
 - ทำหน้าที่เป็น “สถานีขยายสัญญาณ” ของรัฐและกลไกเฝ้าระวังข่าวปลอมในพื้นที่
3. เปิดช่องทางสื่อสารสองทาง
 - ศูนย์ร้องเรียน/แจ้งเหตุ เพื่อให้ประชาชนมีช่องทางส่งข้อมูลจากพื้นที่
 - ประกาศเตือนสาธารณะ ผ่านช่องทางที่ประชาชนคุ้นเคย เช่น LINE Official Account, Facebook Page, วิทยุท้องถิ่น

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

- มีต้นแบบ SOP กลางที่ทดลองใช้ได้จริง
- ประชาชนในพื้นที่นำร่องเริ่มมีส่วนร่วมกับกลไกสื่อสารอย่างเป็นทางการ

2) ระยะกลาง (6-18 เดือน)

มุ่งเน้นการสร้างระบบที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด และฝึกซ้อมให้เกิดการทำงานที่เป็นมาตรฐาน

1. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางระดับจังหวัด (Provincial Information Hub)

- ทุกจังหวัดมีฐานข้อมูลเชื่อมโยงกับหน่วยงานหลัก เช่น ปภ. กองทัพ ตำรวจ สาธารณสุข
 - ทำหน้าที่รวบรวม วิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลสาธารณะ
2. จัดการฝึกซ้อมสื่อสารฉุกเฉินเป็นระบบ
- ฝึกซ้อม “แจ้งเหตุ-ยืนยัน-สื่อสารสาธารณะ” รายไตรมาส
 - จัด “การซ้อมใหญ่ระดับจังหวัด” ปีละ 1 ครั้ง โดยบูรณาการทุกหน่วยงาน
3. พัฒนาแดชบอร์ดสถานการณ์
- ระบุพื้นที่เสี่ยงและจุดเกิดเหตุซ้ำซาก
 - จัดทำรายงานสถานการณ์รายไตรมาส เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงนโยบาย

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

- ทุกจังหวัดมีศูนย์ข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงกัน
- การฝึกซ้อมทำให้บุคลากรและชุมชนเกิดความคุ้นเคย
- ระบบข้อมูลเริ่มสนับสนุนการตัดสินใจเชิงรุกของผู้บริหาร

3) ระยะยาว (18-36 เดือน)

มุ่งยกระดับสู่ระบบถาวรที่บูรณาการกับนโยบายระดับชาติ และเสริมสร้างความยั่งยืนทาง

สังคม

1. ยกระดับ NSCC เป็นกลไกถาวร
 - บรรลุ NSCC ในแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
 - ทำหน้าที่เป็น “หน่วยงานแม่ข่าย” ของระบบการสื่อสารฉุกเฉิน
2. พัฒนาระบบเตือนภัยเชิงรุก (Proactive Alerts)
 - ใช้ AI วิเคราะห์แนวโน้มความเสี่ยงเชิงพื้นที่ เช่น น้ำท่วม ฝุ่น PM2.5 การระบาดของโรค
 - ส่งการเตือนแบบจำเพาะพื้นที่ (geo-targeted alerts) ถึงประชาชนโดยตรง
3. บรรลุหลักสูตร “การสื่อสารเชิงคุณธรรม-รู้เท่าทันสื่อ”
 - ในสถานศึกษา ตั้งแต่มัธยม-อุดมศึกษา
 - ในหลักสูตรพัฒนาบุคลากรภาครัฐและท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังทักษะการสื่อสารอย่างรับผิดชอบ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

- ประเทศไทยมีโครงสร้างถาวรด้านการสื่อสารฉุกเฉิน
- ระบบเตือนภัยมีความแม่นยำและเข้าถึงประชาชนได้ทั่วถึง
- ประชาชนมีภูมิคุ้มกันทางข้อมูลในระยะยาว

3.5.2 ตัวชี้วัด (KPIs)

- 1) เวลาเฉลี่ยตั้งแต่ “แจ้งเหตุ → สื่อสารสาธารณะฉบับแรก” ≤ 15 นาที
- 2) สัดส่วนข้อความลงที่ถูกแก้ไข-สื่อสารชี้แจงภายใน 60 นาที ≥ 90%
- 3) ความครอบคลุมของการเตือนภัย ≥ 95% ของประชาชนในพื้นที่ที่น่าร่อง (วัดจากการสำรวจและระบบส่งสัญญาณ)
- 4) ระดับความเชื่อมั่นต่อข้อมูลทางการเพิ่มขึ้น ≥ X จุด (สำรวจซ้ำทุก 6 เดือน)
- 5) จำนวนการฝึกซ้อมที่จัดได้ ≥ 4 ครั้งต่อปี/จังหวัด
- 6) การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางครบ 77 จังหวัดภายใน 18 เดือน

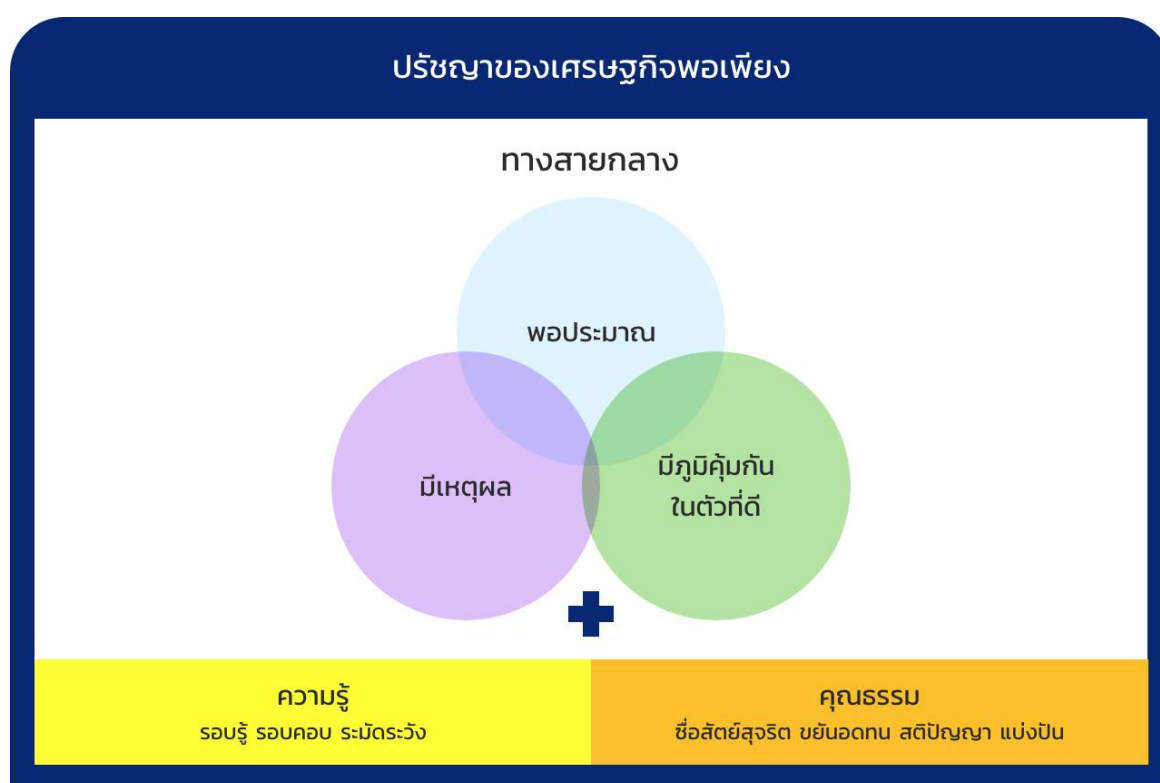

ภาพที่ 9 : Sandbox – C E E Model
 ที่มา: หมู่นกหัวขวาน หลักสูตร นพม.รุ่นที่ 20

บทที่ 4

การเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การสร้างพลังสังคมด้านการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อความมั่นคงและการป้องกันประเทศ สามารถนำมาประยุกต์เข้ากับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (ในหลวง ร.9) พระราชทานแก่สังคมไทย โดย SEP เน้นความสมดุล การมีภูมิคุ้มกัน และการใช้ทรัพยากรอย่างรู้เท่าทัน หากเชื่อมโยงเข้ากับมิติการสื่อสาร สามารถอธิบายได้ดังนี้

ภาพที่ 10 : 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง,

<https://www.pidthong.org/th/philosophy.php>

1) พอประมาณ (Moderation)

การสื่อสารในภาวะวิกฤตต้องมีความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ปริมาณ และช่องทาง ไม่ใช่การเผยแพร่ข้อมูลเกินความจำเป็นจนสร้างความตื่นตระหนก แต่ก็ไม่ควรขาดข้อมูลจนทำให้เกิดความสับสน ตัวอย่างเช่น การแจ้งเตือนภัยควรกำหนดระดับความรุนแรงอย่างชัดเจน (เช่น เตือนภัยระดับ

1-3) พร้อมคำแนะนำที่กระชับและปฏิบัติได้จริง เพื่อไม่ให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็น “ข้อมูลท่วมท้น” หรือ “ข้อมูลล่าช้า” นอกจากนี้การลงทุนด้านเทคโนโลยีสื่อสารก็ควรทำอย่างพอประมาณ เลือกลงใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับบริบท เช่น พื้นที่ชนบทควรใช้วิทยุชุมชนและหอกระจายข่าวร่วมกับมือถือ ไม่ใช่พึ่งพาเพียงแพลตฟอร์มดิจิทัลราคาแพง

2) มีเหตุผล (Rationality)

การตัดสินใจด้านการสื่อสารต้องอิงกับข้อมูลที่ต้องการและตรวจสอบได้ ไม่ใช่การสื่อสารที่เกิดจากแรงกดดันทางการเมืองหรือผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม การมีเหตุผลหมายถึงการอธิบายให้ประชาชนเข้าใจว่าเหตุใดจึงต้องดำเนินมาตรการใดมาตรการหนึ่ง เช่น เหตุผลที่ต้องอพยพ หรือ เหตุผลที่ต้องหลีกเลี่ยงการแชร์ข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการยืนยัน การใช้เหตุผลยังรวมถึงการออกแบบข้อความที่อิงกับหลักจิตวิทยาการสื่อสาร เช่น การใช้โมเดล CERC หรือ EPPM เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ และเชื่อมั่นว่าข้อความเตือนภัยมีพื้นฐานมาจากหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์

3) ภูมิคุ้มกัน (Immunity)

ระบบการสื่อสารฉุกเฉินต้องสร้างภูมิคุ้มกันทั้งในระดับโครงสร้างและระดับสังคม

- ในระดับโครงสร้าง: ต้องมีระบบสื่อสารสำรองที่ทำงานได้แม้ระบบหลักล้ม เช่น ระบบ SMS ผ่านเครือข่ายโทรศัพท์ การใช้วิทยุสื่อสาร หรือการสื่อสารผ่านดาวเทียม รวมถึงระบบไฟฟ้าสำรองในศูนย์ข้อมูล เพื่อให้สามารถสื่อสารต่อเนื่องในทุกสถานการณ์
- ในระดับสังคม: ต้องสร้างภูมิคุ้มกันทางความคิดของประชาชน โดยการปลูกฝังทักษะรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) ให้สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ด้วยตนเอง เช่น รู้จักแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ และไม่แชร์ข่าวที่ยังไม่ยืนยัน การมีภูมิคุ้มกันเชิงสังคมจะช่วยลดการแพร่กระจายข่าวลวงที่มักสร้างความเสียหายอย่างรุนแรงในช่วงวิกฤต

4) เจาะใจความรู้และคุณธรรม (Knowledge & Ethics)

สองเงื่อนไขนี้ถือเป็นฐานค้ำจุนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หากนำมาใช้กับการสื่อสารฉุกเฉินมีความหมาย ดังนี้

- **ความรู้:** ผู้ปฏิบัติการสื่อสารต้องมีความรู้จริง ทั้งด้านเทคนิคการสื่อสาร เครื่องมือเทคโนโลยี และหลักจิตวิทยาการสื่อสาร รวมถึงมีข้อมูลที่ถูกต้องทันเวลา ความรู้ที่ถูกต้องจะทำให้การสื่อสารมีคุณภาพและสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคม
- **คุณธรรม:** การสื่อสารต้องตั้งอยู่บนจริยธรรม ไม่บิดเบือนข้อมูลเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ และไม่ปิดบังข้อเท็จจริงที่ประชาชนควรรู้ ตัวอย่างเช่น การแถลงสถานการณ์โรคระบาด ควรเปิดเผยจำนวนผู้ติดเชื้อจริง พร้อมให้คำแนะนำที่โปร่งใสและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนมากกว่าประโยชน์ของผู้มีอำนาจ

การเชื่อมโยงหลักเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับการสร้างพลังสังคมด้านการสื่อสาร ทำให้เกิดกรอบคิดที่เน้นความสมดุล ไม่สุดโต่ง และสร้างความมั่นคงในระยะยาว การใช้ “พอประมาณ-มีเหตุผล-ภูมิคุ้มกัน” พร้อมเงื่อนไข “ความรู้และคุณธรรม” จะช่วยให้ระบบการสื่อสารฉุกเฉินของไทยไม่เพียงแต่ทำงานได้ในภาวะวิกฤต แต่ยังสร้างความเชื่อมั่น ความยั่งยืน และความร่วมมือในสังคมอย่างแท้จริง

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้ชี้ชัดว่า “การสื่อสารที่รวดเร็ว โปร่งใส และมีเอกภาพ” คือหัวใจของความมั่นคงทางสังคมในสถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่ว่าจะเป็นภัยธรรมชาติ เหตุอุตสาหกรรม โรคระบาด หรือความตึงเครียดชายแดน ผลวิเคราะห์พบช่องว่างเชิงระบบ ได้แก่ ความไม่เป็นเอกภาพของคำสั่ง ขาดศูนย์ข้อมูลกลางและระบบเตือนภัยแบบ real-time ความเปราะบางต่อข่าวลวง และความไว้วางใจต่อข้อมูลทางการที่ยังต่ำ จุดอ่อนเหล่านี้ทำให้วงจร “รับรู้-ตัดสินใจ-ลงมือ” ของประชาชนล่าช้า สร้างต้นทุนทางสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงโดยไม่จำเป็น

ในเชิงทฤษฎี กรอบ CERC เน้น “สื่อสารให้เร็ว ถูกต้อง น่าเชื่อถือ เห็นใจ ชี้ทางปฏิบัติ และให้เกียรติ” ขณะที่ ICS/NIMS ให้กลไก “เสียงเดียวกัน” และภาพสถานการณ์ร่วม (common operating picture) ส่วน PADM, PMT/EPPM อธิบายว่าข้อความที่ดีต้องทำให้ผู้รับเชื่อว่าภัยมีจริง และวิธีการป้องกันทำได้จริง เพื่อตัดเข้าสู่ danger control มากกว่า fear control ขณะเดียวกัน SARF เตือนว่า หากสื่อสารล่าช้าหรือไม่โปร่งใส ความเสี่ยงทางสังคมจะถูก “ขยาย” จนบั่นทอนความชอบธรรมของรัฐ ดังนั้น การจัดวางระบบสื่อสารจึงไม่ใช่เพียงงานเทคนิค แต่เป็น “โครงสร้างพื้นฐานความมั่นคง” ของชาติ และต้องยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง: พอประมาณ (ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม), มีเหตุผล (ตัดสินใจบนข้อมูลจริง), ภูมิคุ้มกัน (มีระบบสำรองและภูมิคุ้มกันข่าวลวง), บนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม

หากประเทศไทยสามารถยกระดับระบบสื่อสารฉุกเฉินให้ เร็ว โปร่งใส และมีเอกภาพ ได้จริง จะเกิดแรงคานที่ทรงพลังต่อข่าวลวง ลดการตื่นตระหนก เพิ่มประสิทธิภาพการอพยพและการปฏิบัติการภาคสนาม ฟื้นฟูความเชื่อมั่นระหว่างรัฐกับประชาชน และเสริม “ภูมิคุ้มกันทางสังคม” ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผลลัพธ์ไม่ใช่เพียงการจัดการวิกฤตที่ดีขึ้น แต่คือการวางโครงสร้างพื้นฐานด้านความมั่นคงของชาติที่ยั่งยืน—ให้ข้อมูลจริงนำทางการตัดสินใจ และให้สังคมร่วมมือกันได้ทันเวลาในทุกภาวะฉุกเฉิน

5.2 ข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Recommendations)

1) พัฒนาบุคลากรการสื่อสาร รัฐ-กองทัพ-สังคม

บุคลากรคือหัวใจของระบบการสื่อสารฉุกเฉิน ความพร้อม ความรู้ และทักษะของผู้ปฏิบัติงานเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสำเร็จของการจัดการวิกฤต ดังนั้นจึงควรมีนโยบายพัฒนาบุคลากรในทุกระดับ ตั้งแต่เจ้าหน้าที่รัฐ กำลังพลกองทัพ ไปจนถึงเครือข่ายสังคมและภาคประชาชน เช่น แกนนำชุมชนและอาสาสมัคร ควรมีการฝึกอบรมที่เป็นระบบ ครอบคลุมทั้งทักษะด้านเทคนิค

(เช่น การใช้ระบบสื่อสารดิจิทัล เครื่องมือ real-time alert) และทักษะเชิงกลยุทธ์ (เช่น การสื่อสารเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและลดความตื่นตระหนก) การสร้าง “ศูนย์ฝึกอบรมการสื่อสารฉุกเฉิน” ระดับชาติอาจเป็นทางเลือกที่ทำให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนา และช่วยสร้างมาตรฐานเดียวกันสำหรับทุกหน่วยงาน

2) จัดอบรมการรู้เท่าทันสื่อและการแยกแยะข่าวจริง-เท็จ

ในยุคที่ข่าวลวง (fake news) และข่าวบิดเบือน (disinformation) แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ความรู้เท่าทันสื่อจึงเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญต่อสังคม ข้อเสนอเชิงนโยบายนี้ควรมุ่งเน้นไปที่การสร้าง “ทักษะชีวิตดิจิทัล” ให้ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะเยาวชน ผู้สูงอายุ และประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ควรบรรจุหลักสูตร การรู้เท่าทันสื่อไว้ในระบบการศึกษา และพัฒนาโครงการอบรมเฉพาะกลุ่ม เช่น “ผู้นำชุมชนรู้เท่าทันสื่อ” หรือ “อสม. ด้านข้อมูล” เพื่อให้สามารถตรวจสอบข่าวสารและถ่ายทอดต่อสังคมได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ การจัดตั้งแพลตฟอร์ม fact-checking ที่ประชาชนเข้าถึงง่าย และการประสานงานกับสื่อมวลชนในการสร้างวัฒนธรรม การตรวจสอบข้อมูลก่อนเผยแพร่ จะช่วยลดการแพร่กระจายข่าวลวงในยามวิกฤตได้อย่างเป็นรูปธรรม

3) พัฒนาเครื่องมือและเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร

การพึ่งพาเครื่องมือดิจิทัลที่ล้าสมัยไม่สามารถตอบโจทย์ภัยพิบัติที่ซับซ้อนในปัจจุบันได้ นโยบายนี้จึงควรผลักดันการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบแจ้งเตือนภัยระดับชาติแบบ real-time ที่สามารถส่งสัญญาณถึงโทรศัพท์มือถือทุกเครื่องในพื้นที่เสี่ยง การประยุกต์ AI และ Big Data เพื่อเฝ้าระวังการแพร่กระจายของข่าวลวง วิเคราะห์แนวโน้มการตอบสนองของประชาชน และจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลที่จะเผยแพร่ รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือสื่อสารสำรอง เช่น วิทยุชุมชน หอกระจายข่าวดิจิทัล และระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม ซึ่งจะทำให้การสื่อสารไม่หยุดชะงักแม้โครงสร้างพื้นฐานหลักจะเสียหาย

4) สร้างจิตสำนึกในการมีคุณธรรมและจริยธรรม

แม้จะมีเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัย แต่หากขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้สื่อสารย่อมก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมในระยะยาว ดังนั้นนโยบายนี้จึงมุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมความรับผิดชอบต่อข้อมูลข่าวสาร โดยควรกำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อสาร ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ สื่อมวลชน และผู้ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ นอกจากนี้ยังควรสนับสนุนการรณรงค์เพื่อสร้างวัฒนธรรมที่รู้ถึงการใช้สื่ออย่างมีจริยธรรม เช่น โครงการ “ผู้ใช้สื่อรับผิดชอบ” หรือกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ให้รางวัลแก่สื่อที่มีเนื้อหาส่งเสริมความจริง ความโปร่งใส และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

5) ปรับข้อกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในประเทศไทยยังไม่เพียงพอต่อการรับมือภัยรูปแบบใหม่ เช่น การโจมตีทางไซเบอร์ ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร (IO) หรือข่าวปลอมข้ามพรมแดน จึงควรปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย มีความยืดหยุ่น และครอบคลุมการกระทำผิดในโลกดิจิทัล พร้อมทั้งสร้างกลไกการบังคับใช้ที่โปร่งใส ยุติธรรม และไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน นอกจากนี้ การมีกฎหมายที่

ชัดเจนในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และมาตรการตอบโต้การโจมตีทางข้อมูลจากต่างประเทศ จะช่วยเสริมความมั่นคงและสร้างความไว้วางใจในระบบการสื่อสารของรัฐ

6) การบูรณาการนโยบายและความร่วมมือทุกภาคส่วน

สุดท้ายการสร้างระบบการสื่อสารฉุกเฉินที่เข้มแข็งจำเป็นต้องมีการบูรณาการทุกภาคส่วน โดยควรจัดตั้ง ศูนย์ข้อมูลกลาง (Central Information Hub) ที่ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และเผยแพร่ข่าวสารอย่างเป็นทางการ หลักการ “One Voice Communication” ต้องถูกนำมาใช้ เพื่อให้หน่วยงานรัฐ กองทัพ ภาคเอกชน สื่อมวลชน และภาคประชาสังคม สื่อสารไปในทิศทางเดียวกัน ลดความสับสนและสร้างความเชื่อมั่นของประชาชน นอกจากนี้ ควรพัฒนาความร่วมมือในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะการถ่ายทอดเทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการฝึกซ้อมร่วมกันกับประเทศที่มีระบบการสื่อสารฉุกเฉินที่เข้มแข็ง เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐฯ และได้หวัน

5.3 ข้อเสนอแนะเชิงระบบ (Strategic Recommendations)

1) สถาปนาเอกภาพการสื่อสารระดับชาติ

- จัดตั้ง/ยกระดับคณะกรรมการยุทธศาสตร์การสื่อสารแห่งชาติ (NSCC) พร้อมอำนาจสั่งการเชื่อมกับโครงสร้าง ICS
- ออก “นโยบาย One-Voice Communication” และ SOP กลาง สำหรับขั้นตอน แจ้งเหตุ-ยืนยัน-สื่อสารสาธารณะ ใช้คำศัพท์มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ
- สร้าง ศูนย์ข้อมูลกลางระดับจังหวัด เชื่อมโยงฐานข้อมูลทุกหน่วยให้เห็นภาพสถานการณ์รวมแบบ near real-time

2) สร้างระบบเตือนภัยแบบเรียลไทม์ที่ทั่วถึง

- พัฒนาระบบเตือนภัย geo-targeted multi-channel (มือถือ/วิทยุ/หอกระจายข่าว/ดาวเทียม) พร้อมภาษาและรูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มเปราะบาง
- จัดให้มีระบบสำรอง (redundancy) และไฟฟ้าสำรองสำหรับศูนย์สื่อสาร/ดาต้าเซ็นเตอร์ เพื่อความต่อเนื่องทางข้อมูล (continuity of information)

3) บริหารจัดการอินโฟเดมิกแบบรุก-รับครบวงจร

- ตั้งเครือข่าย fact-checking community รัฐ-สื่อ-เอกชน-มหาวิทยาลัย กำหนด SLA ชี้แจง/แก้ไข ข่าวลวงภายใน 60 นาที
- ใช้ social listening + AI/Big Data เผื่อระวังสัญญาณข่าวลือ (pre-bunking/debunking) และเผยแพร่ “ข้อความตอบโต้ล่วงหน้า” สำหรับประเด็นเสี่ยงสูง
- คัดเลือก ผู้นำความเห็น/อินฟลูเอนเซอร์ท้องถิ่น เป็นสถานีขยายสัญญาณ (two-step flow) เชื่อมกับช่องทางทางการ

4) ยกระดับศักยภาพคนและชุมชน

- พัฒนาหลักสูตรการสื่อสารฉุกเฉินสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ-กองทัพ-ท้องถิ่น และ อาสาสมัครสื่อสารชุมชน
- บรรจุการรู้เท่าทันสื่อและจริยธรรมดิจิทัล ในสถานศึกษาและหลักสูตรพัฒนาบุคลากรภาครัฐ เน้นทักษะ หยุด-คิด-ตรวจสอบ-ยืนยัน
- ฝึกซ้อมสถานการณ์สื่อสารระดับจังหวัด “รายไตรมาส” และซ้อมใหญ่ปีละ 1 ครั้ง พร้อมทำ After-Action Review และเผยแพร่บทเรียนสาธารณะ

5) ความโปร่งใสและความไว้วางใจเป็นแกนกลาง

- สื่อสารเชิงรุกอย่างสม่ำเสมอ เปิดเผยวิธีคำนวณความเสี่ยง แหล่งข้อมูล และข้อจำกัดของมาตรการ
- ประกาศ แดชบอร์ดสถานการณ์ และ รายงานความพร้อม (เช่น เวลาเฉลี่ยตั้งแต่แจ้งเหตุถึงประกาศฉบับแรก, อัตราความครอบคลุมการเตือน) เพื่อให้สังคมตรวจสอบได้
- จัดทำ “ธรรมนูญจริยธรรมการสื่อสารฉุกเฉิน” คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและไม่ใช้สารเพื่อประโยชน์ทางการเมือง

6) กฎหมาย นโยบาย และความร่วมมือระหว่างประเทศ

- ปรับปรุงกฎหมาย/กติกากการแบ่งปันข้อมูลฉุกเฉิน, มาตรการรับมือ IO/อาชญากรรมไซเบอร์, และ การจัดซื้อจัดจ้างเทคโนโลยีที่เน้นความปลอดภัยและความคุ้มค่า
- ลงนาม MOU แลกเปลี่ยนเทคโนโลยี/การฝึกซ้อมกับประเทศที่มีระบบเข้มแข็ง (เช่น ญี่ปุ่น-J-Alert, สหรัฐฯ-WEA, ไต้หวัน-infodemic management)

7) ตัวชี้วัดและวงจรการเรียนรู้

- กำหนด KPIs แกนกลาง: เวลาเฉลี่ยจากแจ้งเหตุ→ประกาศฉบับแรก ≤ 15 นาที, สัดส่วนข่าวลวงที่แก้ไขภายใน 60 นาที $\geq 90\%$, ความครอบคลุมการเตือน $\geq 95\%$ ในพื้นที่นำร่อง, ระดับ ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลทางการเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
- เผยแพร่ scorecard ราย 6 เดือน และให้หน่วยงานภายนอกตรวจประเมินอิสระ

เอกสารอ้างอิง

- มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.[ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://www.pidthong.org/th/philosophy.php>. 9 กันยายน 2568.
- โรม บุนนาค.2565.ความสัมพันธ์ของ ร.5 กับราชวงศ์รัสเซียเกินกว่าที่คิด พระราชชนนีพระเจ้าชาร์ร็ับ ร.5 เป็นพระราชโอรส.[ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/onlinesection/9650000070135>. 8 กันยายน 2568.
- AP News. (2025). Thailand and Cambodia ceasefire holds despite reports of skirmishes. <https://apnews.com/article/36da6c2ba1a1c33a16ca6ddf1cb82bda>
- Cabinet Office, Government of Japan. (2019). J-Alert: Nationwide Warning System. Tokyo.
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2014). Crisis and Emergency Risk Communication (CERC) Manual. Atlanta, GA: U.S. Department of Health and Human Services.
- Federal Communications Commission (FCC). (2016). Wireless Emergency Alerts (WEA). Washington, DC.
- Federal Emergency Management Agency (FEMA). (2017). National Incident Management System (NIMS), 3rd Edition. Washington, DC.
- India Times. (2025). 36 dead, 2 lakh displaced: Why Thailand & Cambodia just called for a ceasefire after 5 days of border clashes. <https://indiatimes.com/trending/36-dead-2-lakh-displaced-why-thailand-cambodia-just-called-for-a-ceasefire-after-5-days-of-border-clashes-665162.html>
- Katz, E., & Lazarsfeld, P. (1955). Personal Influence: The Part Played by People in the Flow of Mass Communications. New York: Free Press.
- Kasperson, R. E., et al. (1988). The Social Amplification of Risk: A Conceptual Framework. Risk Analysis, 8(2), 177–187.
- Lindell, M. K., & Perry, R. W. (2012). The Protective Action Decision Model: Theoretical modifications and additional evidence. Risk Analysis, 32(4), 616–632.
- Ministry of Health and Welfare, Taiwan. (2021). Multi-channel Emergency Communication and Infodemic Management. Taipei.
- Nation Thailand. (2025). Public confidence in Thai military vs government during border clashes. <https://www.nationthailand.com/news/general/40051265>

- Rogers, R. W. (1983). Cognitive and physiological processes in fear appeals and attitude change: A revised theory of protection motivation. In J. Cacioppo & R. Petty (Eds.), *Social Psychophysiology*. New York: Guilford Press.
- Suan Dusit Poll. (2025). Political Confidence Index – July 2025.
<https://www.nationthailand.com/news/politics/40053518springnews.2567>. J-Alert ระบบเตือนภัยพิบัติญี่ปุ่น ที่ขึ้นชื่อว่า "ดีที่สุดในโลก" เจ๋งยังไง. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://www.springnews.co.th/digital-tech/technology/846545>. 8 กันยายน 2568.
- The Guardian. (2025). Woman and children killed in Thai border clashes with Cambodia. <https://www.theguardian.com/world/2025/jul/27/woman-and-children-killed-sisaket-thailand-cambodia-border-dispute>
- TikTok Thai PBS. (2025). Public opinion on government and Ministry of Foreign Affairs confidence during border crisis.
<https://www.tiktok.com/@thaipbs/video/7532739860637945106>
- U.S. Army. (2022). Army Doctrine Publication (ADP) 3-13: Information. Washington, DC: Department of the Army.
- Wikipedia. (2025). 2025 Cambodia–Thailand border conflict.
https://en.wikipedia.org/wiki/2025_Cambodia–Thailand_border_conflict
- Witte, K. (1992). Putting the fear back into fear appeals: The Extended Parallel Process Model. *Communication Monographs*, 59(4), 329–349.
- World Health Organization (WHO). (2020). Managing the COVID-19 Infodemic: Promoting healthy behaviours and mitigating the harm from misinformation and disinformation. Geneva: WHO.
- YouTube. (2025). รายงานข่าวและบทวิเคราะห์จากสื่อไทยเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างเหตุปะทะไทย-กัมพูชา. https://www.youtube.com/watch?v=r_ztv-Or5AM;
<https://education.tfc-taiwan.org.tw>
<https://www.youtube.com/watch?v=nqcAENsy7el>;
<https://www.youtube.com/watch?v=CZls0So-2ys>;
<https://www.youtube.com/watch?v=jygSS4jgq0U>
<https://www.pidthong.org/th/philosophy.php>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่ออาจารย์และผู้จัดทำ

นพม. รุ่น 20 กลุ่มความมั่นคงด้านการป้องกันประเทศ

อ.เอศ พล.อ. สิทธิพล นิมมวาล ผู้ทรงคุณวุฒิประจำกลุ่ม. 08 7125 1788	อ.เอียง น.ส.รพีชา วิทยอารีย์กุล อาจารย์ประจำหมู่. 09 6532 4454	อ.พอรัช นาย ชัยพล ธีระวุฒิ อาจารย์ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ. 08 0554 4546	อ.เกียง นาย กานพ สิบถวิลกุล อาจารย์ผู้ช่วยฝ่ายบริหาร 2 08 1895 9792					
หญิง พ.อ.หญิง คร.ณิชาทัศน์ เต็มทองอินทร์ หัวหน้าหมู่/ยุทธศาสตร์. 09 3694 6656	วุฒิ นาย สราวุฒิ พงษ์ไทรรัตน์ รองหัวหน้าหมู่. 08 4641 4889							
นิค ดร.วรากร ทองจิตร เลขานุการ/ยุทธศาสตร์. 09 0959 3645	นัย น.ส.ศุภมาลัย เมธาคติชัย ผู้ช่วยเลขานุการ. 09 5747 3034	ฟ้า น.ส.จุฬาลักษณ์ มาลัยศิริรัตน์ เพรียฎีก. 09 8212 5289	กระเอก นาย ธีรวัตร คงชาติ ประธานฝ่ายวิชาการ. 09 2654 4552	ใจคืน นาย กุญชร โยธินชีชากร รองประธานฝ่ายวิชาการ. 08 5252 6868	เอ นาย ธีรวิทย์ เศรษฐพงษ์ ฝ่ายวิชาการ. 09 696 96951	ที นาย ธนชัย เรืองชัยสิทธิ์ ฝ่ายวิชาการ. 09 2564 9159	เม้ง นายมงคล ดวงอาทิตย์ ฝ่ายวิชาการ. 082-5646465	กิกิโก น.ส.รัชฎีกร วัฒนสุขชนนท์ ฝ่ายวิชาการ. 08 6781 7697
โอ ดร.วราพงษ์ จันทร์ชยานนท์ ฝ่ายประชาสัมพันธ์/ยุทธศาสตร์. 08 0602 0888	อ.ตัม ดร.จางวรรณ เป็มกล ฝ่ายประชาสัมพันธ์. 09 9178 9628	อุมอิม พ.ต.หญิง ศักดิ์พิชชาภรณ์ เบนศรีชัยรัตน์ ฝ่ายกิจกรรม. 06 1824 6546	หญิง นาย จิระพันธ์ ยานะเชื้อ ฝ่ายกิจกรรม. 08 5565 6111	ชิน น.อ.ชนวีร์ พานแก้ว ร.น. ฝ่ายกิจกรรม. 08 1855 1535	ชา พ.ท. ชามูว์แล่ม แสงสุวรรณ ฝ่ายกิจกรรม. 09 6995 1947	ป้อม พ.ล.ท.ภริยงศักดิ์ บุญประวีดี ฝ่ายกิจกรรม. 08 1543 5551	กฤต ดร.ธนากร รัชตะศิริกุล ฝ่ายกิจกรรม. 09 3023 0995	เบนซ์ พ.ท.ธเนศรินทร์ ธนนิษฐ์วิเศษ ร.น. ฝ่ายกิจกรรม. 06 3991 9991

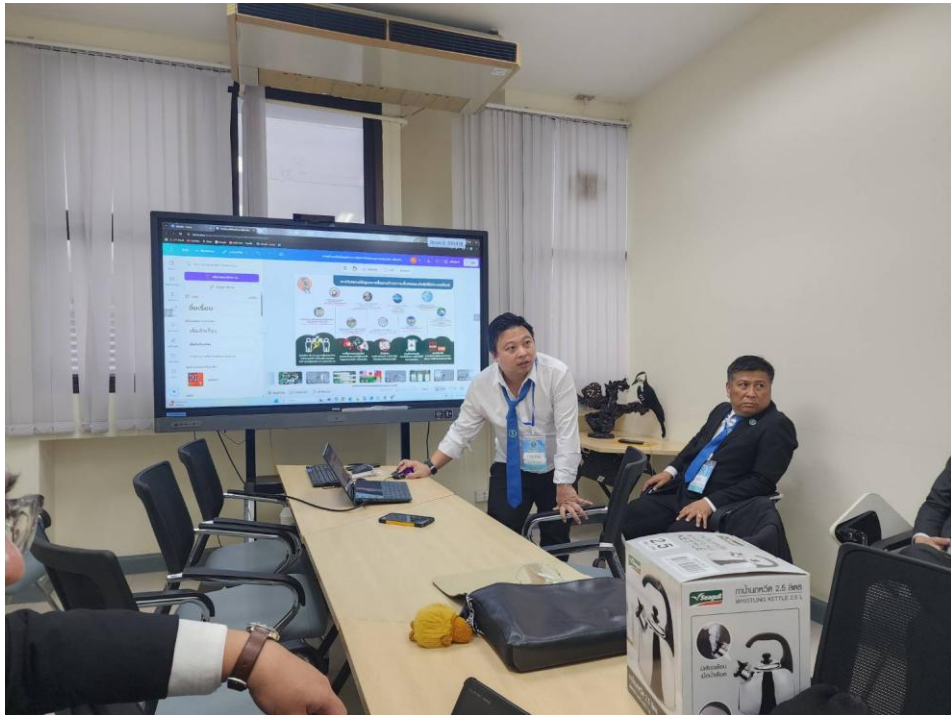
ภาคผนวก ข
ภาพการทำงานในหมູ່งกหัวขวาน

ภาคผนวก ข
ภาพการทำงานในหมุ่กหัวขวาน (ต่อ)

ภาคผนวก ข
ภาพการทำงานในหมุ่กหั่วขวาน (ต่อ)

ภาคผนวก ข
ภาพการทำงานในหม่อมกั้วขวาน (ต่อ)

ภาคผนวก ข
ภาพการทำงานในหมุ่กหัวขวาน (ต่อ)

